

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 100 Ft

IX. évfolyam 12. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2002. december

FEHÉR KARÁCSONY

Lenn, a Körös mellett, mily tisztán fényle az ünnep
 gyermekként amikor róttam a porka havat;
 nemhogy még ropogott: de csikorgott talpam alatt, s mint
 a csöpp cínke nyomát, őrizé a nyomomat.
 száncsengő kacagott a nagy utcán; hóeke nem járt
 túrva a szűz havat el, s tova fel a szemetet;
 helyettük szántalp: busa ákác jött ki a színből,
 s már a kanyarban szállt, s mennyei zengete szólt
 a száncsengőknek; bundában a nagy pipafüstű
 gazda a szón elején, s fut-fut utána vidám
 rózsapiros arccal gyerkőchad, s hólapta sikongat a légben
 s puffan a kucsmám s a barna bekecs közepén.
 távol betlehemes csapat is jő – alkonyul immár,
 a kis templomban gyertya világa lobog,
 alszik a szép Gyermeke jászolban, a csutkatehénké
 közt; ül a három bölcs – s íme, itt is jönnek az úton:
 kóc az orruk alatt, kucsma, csucsos, fejükön:
 mind fordítva ki, és koronával (sárga papírból)
 jő a Heródes úr is, szökdel a csillaguk is,
 míg a nagy bottal bekopogtat a házba a pásztor
 s szólal a verse, mire lesz gomolya, ital is;
 fekszenek a földre, a subának szőrire, sorba,
 s éltetik a Csecsemőt, aki világra jöve,
 hozva el a Jóhírt és Békét, meg a Jóakarotnak
 drága ajándékát, melytől a Rossz menekül;
 s íme, Heródes már fordul is, dobván el koronáját,
 fut-fut az ajtón ki – hol hull a hó, kavarog.
 S tőle a kert, a faág, az egész Föld tiszta fehér lesz,
 mint a mosott vászon, mint a cukortul a mák;
 gyémánt pelyheiben villan meg a halk, kora alkony,
 a hold ablaka fenn templomi szép tejüveg;
 és hull, hull, pelyhez, száll le a zsup, - a szalmatetőkre –
 mára alatt is, bent Béke s Öröm született.

Szilágyi Ferenc

Agnolo Bronzino: Pásztorok imádása

Szerkesztőségünk minden tagja, kegyelemteljes, boldog karácsonyi
 ünnepeket kíván olvasóinak és Gyomaendrőd minden polgárának.
 Hassa át a szíveket a szeretet, a megbocsátás,
 az egymás iránti tisztelet és a béke!

Önnel joga van tudni...

hogy miről döntöttek az újonnan választott Képviselő-testület tagjai november 21-én

Mielőtt a beszámoló elkezdem, megköszönöm választóim bizalmát, hiszen csak ennek birtokában folytathatom tudósításhoz híven lelkiismerettel szolgálni választóimat, és természetesen azokat is, akik akkor másképpen gondolták.

Az alakuló ülést követő első testületi ülésen a bizottságok külső tagjai letették az esküt. Az Ügyrendi és Jogi Bizottságban: **Dr. Schmidt Péter, Hack Mária, Dógi Józsefné**; Pénzügyi és Gazdasági Bizottságban: **Tímár Zsolt, Vodova János, Ungvölgyi János**; Humánpolitikai Bizottságban: **Iványi László, Fülöp Istvánné, Fülöp Imréné, Garai János**; Városfenn tartó és Környezetvédelmi Bizottságban: **Dávid Mátyás, Sipos Tas Töhötöm, Weber Csaba**.

Harminc napirendi pont került a testület elé, amelyből 4 téma az ülés előtt lett kiosztva.

Gyomaendrőd város Szabályozási és helyi Építési Szabályrendeletét egy Szegedi színhelyű Bt. készítette el. A városrendezés főbb szempontjai, az épített környezet emberhez méltó, esztétikus kialakítása, védelme, valamint a helyi építészeti örökség védelme, a bel és külterületek lehatárolása, a beépítésre és beépítésre nem szánt területek kijelölése, a közterületek és egyéb területek elkülönítése, az infrastruktúra hálózatok és építmények szabályozást igénylő elemei, mind –mind rögzítésre kerültek.

E témához kiosztásra került a Dél-alföldi Területi Főépítési Iroda fősztályvezetőjének véleménye, aki 6 pontba foglalta a tervezettel kapcsolatos véleményét.

A Képviselő-testület és szervei Szervezeti és Működési Szabályzatának kiegészítő mellékletei is jóváhagyásra kerültek.

A Városi Gondozási Központ intézményi térítési díjai 2002. október 21-től: az Idősök Klubjában az Ebéd: 319 Ft, Reggeli és ebéd: 433 Ft, Idősek Otthona 30.360. Ft/hó/fő. Emelt szintű ellátás: 33.420. Ft/hó/fő, Átmeneti Otthon: 30.360. Ft/hó/fő, házi segítségnyújtás: 264. Ft/óra, ebéd házhoz szállítási díja: 66. Ft/ebéd/nap.

A Széchenyi-terv keretében elkészült költségelvi bérlakások bérleti díjai:

Fiatalok „fecskeház” havi bérleti díja: 70,1 nm-es lakásban 15.300. Ft, 74,07 nm-es lakásban 16.000. Ft, nyugdíjasok bérlakásában: 33,9 nm 10.000. Ft, 35,7 nm 10.500. Ft. Ezen bérleti díjak nem tartalmazzák a rezsi költséget.

Emelésre került a jövő évi gépjárműadó: személygépjárművek és tehergépjárművek vonatkozásában 100 kilógrammonként 770 Ft-ról 850 forintra, a motorkerékpár, lakó-pótkocsi, sátras utánfutó, 5000. Ft/év, az ideiglenesen forgalomban tartott gépjárművek adótetele minden megkezdett hónapra 2000 Ft-ról 5000 forintra nő. Ezen intézkedés hatása, kb. 12 millió Ft többletbevételt jelent.

A város 2002. évi I-III. negyedéves pénzügyi beszámolója, azaz a költségvetés teljesítéséről szóló jelentés stabil pénzügyi helyzetet mutat, jóváhagyása egyhangú volt.

Jóváhagyásra került a város 4 éves „ciklus” programja, azaz, azok a fejlesztési és felújítási elképzelések, amelyek teljesülését ez a testület célul tűzte ki:

A folyamatban lévő 2,3 milliárd Ft összegű beruházásokon túl: Kis Bálint Ált, Iskola beruházása, utak építése, Kner tér ki-

alakítása, Öregszőlői kerékpár út, 30 szociális bérlakás, Selyem úti út II-III. üteme, holtágak rekonstrukciója, szelektív hulladékudvarok kialakítása, Nagylapason egy szilárd burkolatú út, játszótérek (összesen 1,8 milliárd Ft). E ciklusban még előkészítendő beruházások: Ipari Park, Újkert sori sportlétesítmény, állati és humán eredetű hulladék ártalmatlanítása, komposztáló üzem kialakítása, kerékpár út a Gyomai Köztemető felé, kerékpár út Öregszőlőben szarvas irányába (kb. 1,2 milliárd Ft). Felújítások: Közösségi ház, Kossuth úti óvoda, járdák felújítása, makadám utak aszfalt burkolása, ligetek felújítása, városi parkok, parkolók, játszótérek, Civil Szervezetek Háza (összesen 256 millió forint).

Pályázat az IHM felé: amellyel a Városi képtár, a Tájház, gyűjteményének digitalizálása, és virtuális kiállítása valósulhatna meg. A testület az 500 ezer forint sajáterőt biztosította.

Útépítéshez és infrastruktúra és informatika fejlesztéshez készült pályázat a Sapard Hivatalhoz.

Az önerő biztosítását a testület jóváhagyta.

„Felsőoktatás” jellegre beadott pályázatok nyertesei: Porubcsánszki Zita (pszichológia szak, II. évf.), Jenei Éva Evelin (élelmiszeripari mk IV. évf.), Kmellár Zséla (élelmiszeripari mk II. évf.), Dógi Beáta (építész II. évf.)

Széchenyi terv Költségelvi bérlakásokra benyújtott pályázók nyertesei:

Fecskeházak: (pályázó volt: 19 fő, nyerhetett: 7) Salyné Búza Hajnalka, Juhászné Bíró Erika, Pólya Zsolt, Csavajda Edit, Nyitrai Anikó, Kmetykó Csaba, Farkas József.

Nyugdíjas házak: (pályázó volt: 18, nyert: 6) Fülöp Miklósné, Katona László, Keresztes Tiborné, Zsigri Mária, Lehoczki Mihály és neje, Pintér Józsefné, Hornok Vedelné, Brandtner Pál és neje. Két bérlakás pályázójának a feltétel megfelelése további egyeztetést igényel. Akik nem nyertek, azok, az újból kiírt pályázatra, ha ismét pályáznak, ezt jelezzék a Humánpolitikai Bizottság elnökének.

A lakások kezelői joga átadásra került a Gyomaszolg Iparipark Kft-nek. A nyertesek a Kft-vel megkötendő szerződés aláírása után költözhetnek.

A vásári, piacrendezési, mérlegelési tevékenységre 2008. december 31-ig a szerződés a jelenlegi üzemeltetővel, (képviselője: Kolohné Pelyva Edit) megköthető a testület döntése alapján.

Gyomaendrődi Rendőrőrs parancsnoka: Paraizs Tamás rendőr főhadnagy, aki a Magtárlapásra költözik szolgálati bérlakásba.

Szolgálati bérlakások kiutalását hagyta jóvá a testület: Bagdi Gábor rendőr részére az Álmos utcában, Basa György és Basa Rózsa tanároknak a Hősök útján.

Katona Lajos alpolgármester a Hármaskörösi Kistérségi Területfejlesztési Társulásban, Dr Kovács Béla képviselő a Körös-szögi Kistérségi Területfejlesztési Társulásban képviselő városunkat testületi döntés alapján.

Gyomai Római Katolikus Plébánia részére 250 ezer forint felújítási támogatást hagyott jóvá a testület a Wodiáner kriptá felújítására.

Endrődi Cuti Kft által a közterületen elhelyezett üzlethelységét ideiglenes építményként 5 évig közterületi bérleti díj fizetése mellett üzemeltetheti. A tulajdonos területigénye esetén a bérlő kártalanítás nélkül köteles elbontani az építményt.

Vagyontárgyak biztosítására a beérkezett ajánlatok alapján első helyre az OTP Garancia Bizt. Rt-t választotta a testület.

Phare pályázathoz biztosított sajáterőt a testület, amelyben a fogyatékkal élő emberek helyzetét kívánjuk segíteni, a Gondozási Központ intézményében.

Császáré Gyuricza Éva
képviselő

SEM A BÖLCSEK, SEM A GAZDAGOK NEM SEGÍTHETNEK AZON,
AKI ELMULASZTJA, HOGY SAJÁT MAGÁN SEGÍTSÉN.

CHARLES HEDDON SPURGEON

Megyei hírek

Megtartotta alakuló ülését a Békés Megyei Önkormányzat

November 4-én ünnepi közgyűlés keretében tettek esküt Békés Megyei Önkormányzatának megválasztott képviselői összesen 40 fő. Ezzel megalakult a Megyei Önkormányzat, melynek elnöke **Varga Zoltán** az MSZP tagja. Külön öröm számunkra,

hogy városunk négy képviselője kapott helyet a megyei önkormányzatban: **Császárné Gyuricza Éva**, FIDESZ-MKDSZ, **Dezső Zoltán**, FIDESZ-MKDSZ, **Dr. Kulcsár László**, FIDESZ-MKDSZ BM. Gazdakör, és **Dr. Kovács Béla**, MSZP színeiben.

Megválasztásra kerültek a szakmai bizottságok elnökei: Gazdasági és Környezetgazdálkodási Bizottság elnöke: **Domokos László**, (FIDESZ MKDSZ), Pénzügyi Bizottság elnöke: **Kaszai János**, (MSZP), Ügyrendi és Jogi Bizottság elnöke: **Dr. Szelecsán Róbert**, (FIDESZ-MKDSZ), Művelődési. Oktatási. Vallásügyi Sport és Ifjúsági Bizottság elnöke: **Szilágyi Menyhért**, Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke: **Dr. Csaba István**, (MSZP), Mezőgazdasági Bizottság elnöke: **Tóth Sándor**, (MSZP), Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Bizottság elnöke: **Tolnai Péter**, (FIDESZ-MKDSZ), Területfejlesztési és Európai Unió Integrációs Bizottság elnöke: **Kozák Imréné** (MSZP).

A Közgyűlés megválasztotta a térségi tanácsnokokat is: Közép és Nyugat-békési térségben **Dr. Kovács Béla**, (MSZP), Dél-békési térségben: **Nagy Béla**, (SZDSZ), Észak és Kelet-békési térség tanácsnoknak megválasztás elhalasztásra került.

November 15-én ismét összeült a Megyei Közgyűlés, hogy megkezdje rendes évi munkáját. Örömmel jelenthetjük, hogy a megyegyűlés egyhangú szavazattal ellenszavazat nélkül meghozta alábbi határozatát:

„Endrődi Szent Imre Egyházközség Közhasznú Alapítvány részére az endrődi településrészen álló **Szent Imre Római Katolikus Templom tetőszerkezetének felújításához, 300.000,-Ft. támogatást biztosít.**”

Sor került a Megyei Képviselő-testület bizottsági tagjainak megválasztására is, mely szerint városunkból:

Dr. Kulcsár Lászlót és **Dezső Zoltánt** a Mezőgazdasági Bizottság tagjává, **Császárné Gyuricza Évát** a Pénzügyi Bizottság tagjává és a Békéscsaba Megyei Jogú Város Közgyűlésével létrehozandó Egyeztető Bizottság tagjává is, **Dr. Kovács Bélát** a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Bizottság tagjává, (nem közgyűlési tagok közül a bizottságba választották **Dógi Jánost**), a Gazdasági és Környezetgazdálkodási Bizottság tagjává, (mint nem közgyűlési tagot) **Sípos Tas Töhötöm** tiszteletes urat választotta meg.

Megyei Közgyűlésben a történelmi egyházak képviselőiben: a római katolikus egyházat **Szurovecz Vince esperes** úr, a Művelődési, Oktatási és Vallásügyi, Sport és Ifjúsági Bizottságban, az Evangélikus egyházat, **Ribár János esperes** úr, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Bizottságban, a Református Egyházat,

Az ablak teszi

a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

Hírek házunk tájáról

KÖZÖSSÉGI HÁZ decemberi programja

12-én 10 órától a Blaha úti óvoda fennállásának 110. évfordulója.

Ünnepség és kiállítás

14-én 17 órától MKDSZ karácsonyi ünnepsége

20-án 17 órától Blaha úti óvoda karácsonyi műsora

28-án 17 órától I. sz. Nyugdíjas klub szilveszteri mulatsága

VÉDŐOLTÁS INFLUENZA ELLEN - Az influenza megbetegedések megelőzése érdekében ebbe az évben is lehetőség van térítésmentes oltásokra. A térítésmentes védőoltáshoz felhasználható oltóanyagot a háziorvosok november 7-8-án megkapták.

A rendelkezések szerint kizárólag az alábbi csoportokba tartozó személyek oltathatók be térítésmentesen:

Fokozottan veszélyeztetett kockázati csoportok: Idült szív, keringési, légzőszervi, vese, anyagcsere betegségben szenvedők, betegség, vagy orvosi kezelés (általános szteroid, vagy rosszindulatú daganat) miatt csökkent immunitású személyek; 60 éven felüliek, szociális otthonban, öregek otthonában, vagy egészségügyi intézményekben huzamosabb ideig ápolt bármely korú személyek, tartós szalicilát kezelésben részesülő gyermekek és serdülők. (A Reye-szindróma veszélye miatt.)

A fenti kockázati csoportokat a fertőzés átvitele révén veszélyeztetett személyek: egészségügyi dolgozók, szociális intézményekben dolgozók.

Ezen kívül orvosi vényre bárki megvásárolhatja a gyógyszerári forgalomban lévő influenza vakcinák bármelyikét 50%-os társadalombiztosítási hozzájárulás mellett.

A védőoltásokkal kapcsolatos további tájékoztatásért forduljanak háziorvosukhoz.

A Johan Béla Országos Epidemiológiai Központ „Epidemiológiai Információs Hetilap” című kiadványa alapján összeállította az ANT SZ Szarvasi Városi Intézet

DROGPREVENCIÓS NAP

November 22-én a Katona József Művelődési Központban a Városi Családsegítő Központ a Gyermek- Ifjúsági és Sportminisztérium támogatásával Drogprevenációs Napot rendezett, amelyen Zsankó László rendőr alezredes tartott előadást „A drog és a bűnözés” címmel. A program részeként 29-ig az érdeklődők láthatták Boros Béla dekoratív karkitúra-kiállítását „Ne nyírd ki magad” címmel.

Megtartotta rendes havi találkozóját a Galaktika Kör. A résztvevők szokás szerint kicserélték gondolataikat. Megvitaták az egyes folyóiratokban leírt érdekesebb eseményeket. Bemutatásra, illetve felolvasásra került egy az ötvenes évekből származó endrődi idős asszony által leírt jóslataik mai korunkra. (bulgár látnok) Érdekes módon több olyan megállapítást is olvashattunk, mely valóban a XXI. századunkban már bekövetkezett.

Kiállítás a Városi Képtárban -November 14-én a délutáni órákban Bula Teréz rendezésében nagyszerű kiállítás nyílt Corini Margit festőművész halálának 20. évfordulója emlékére. Bevezetőt mondott Banner Zoltán művészettörténész.

A kiállítás december 12-ig lesz nyitva.

November 16-án a **Selyem úti Óvoda Nevelőtestülete és a Szülői Munkaközösség szokásos évi jótékonyági vacsoráját** kellemes hangulatban tartotta meg, ahol Adam Gyöngyi és Társa szolgáltatta a zenét. A rendezvény bevételeit udvari játékok bővítésére és csoporthozbaj játékok vásárlására fordítják.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkesillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Kávay Zoltán

a „tardonai tanító”, olimpikon

Endrőd, 1931.

– Budapest

2002.

Az apa: Kávay Gáspár, házasságából két kis lány született Vali és Éva. Mindkettő tanító lett. Felesége nagyon fiatalon el-távozott az élők sorából. Ám nem sokáig maradtak árván a kislányok, mert újra házasodott és elvette nőül Kalmár Imre (ki a későbbi években Endrőd bírójává vált) leányát, Kalmár Margitot. Házasságukból három fiú született: Gáspár (Gazsi), Zoltán és Géza. Házasságuk után az apa Endrődön tanított a kocsorhegyi iskolában.

1931. június 23-án született Zoltán, a „középső”. Pár év múlva Mezőhegyesre választották meg a kiváló tanítót. Később Sajószentpéteren is tanítókodott.

A második világháború vége felé pokollá vált a család sorsa. Budapest elfoglalása után, Mezőhegyesen, a község élelmiszergyűjtést szervezett az éhező budapestiek megsegítésére. Megrakott teherautókkal indultak a főváros felé. A civil kísérők közt ott találjuk a falu tanítóját, Kávai Gáspárt is. Amerre haladtak, az utcán valaki rálőtt egy orosz tisztre, akit a golyó halálra sebzett. Az utakat lezárták, összeszedtek a környéken minden található embert, köztük Kávai tanítót is. Szörnyűséges volt a fogva tartott emberek sorsa. Valóságosan nyomorékká verték őket. Hetek teltek el, mire haza engedték őket, mármint akik kibírták a kínzásokat és ütle-gelést.

A család hazajött Endrődre, a Stefánia utcában lakó nagyszülőkhöz. Mindez 1945-ben történt. A lányok már tanítókép-zőbe jártak. A két idősebb fiú; Gazsi 18, és Zoli, akiről történetünk szól, ekkor 14 éves volt, magántanulóként végez-ték el a gimnáziumot. Gáspár, az apa újra tanítani kezdett Endrődön. Gazsi egyetemre került, Zoltán tanítóképzőbe. Ga-

zsi, aki az '56-os eseményekben részt vett, külföldre távozott, s Franciaországban telepedett le, ott alapított családot. Fiatalon súlyos betegségben hunyt el, őt leányt hagyva maga után.

Zoli, ki remek felépítésű, edzett fiú volt, már iskolai évek alatt megkedvelte az úszó és evezős sportokat. Az iskolai évek multával edzett, szívós sportemberré vált. Majd következtek az országos és nemzetközi versenyek. 1953-ban Németer-szágban rendezett evezős Európa Bajnokságon kormányos nélküli négyesünk Kávay Zolival, a második helyezést érte el. A katonaságnál aratott győzelmei révén olimpiai válogatott lett. 1955-ben „Érdemes Sportoló” elismerést kapott. Rövid ideig Budapesten tanárkodott, majd Tardonára került, ahogy ő mondta „néptanító”-nak. Következett 1956 Melbourne. Sajnos „csak” a döntőbe jutott, ahol helyezést nem ért el, de a magyar sport dicsőségét hordozta az is, ki nemcsak kijutott az olimpiára, de ott a döntőig jutott. Ekkor már az országos lapok is írtak róla. Egy korabeli interjúból idézzük őt:

„A Tardona egy kis falu a Bükkben, Lillafüred felett, festői környezetben fekszik. Arról nevezetes, hogy Jókai Mór ott bujkált 1849-ben, ott írta a 'Tengerszemű Hölgy' című könyvét, és – az ott eltöltött napok emlékét idézi az a mondása, hogy 'aki emberséget akar tanulni, az menjen Tardonára...' Amikor Melbourne-ből hazatértem a csapattal, édesapám, aki 40 esz-tendeje tanító Endrődön azzal fogadott: Remélem, fiam, most már benőtt a fejed lágya és most már te is követed szüleid példáját. Szót fogadtam és jelentkeztem néptanítónak. Így kerültem Tardonára, ahol 150 kedves, kócos kisgyereket tanítok a műveltség ábécé-jére. Örülök, hogy így választottam. Endrődön születtem, ott nevelkedtem, Budapesten viszonylag rövid időt töltöttem, azt is többnyire a Dunán. Tardonán is jól érzem magam. Szükszavú hegyi emberek között élek, de végre érzem, hogy van célja az életemnek.”

Az interjú így fejeződött be: -

„A beszélgetés közben felelevenedett tíz sporteredményekben gazdag esztendő minden emléke. Tizenöt országban járt. Jól esett egy tiszteres magyar bajnokot erről az oldaláról is megismerni. Kávai Zoltánról eddig csak azt tudtuk, hogy kitudó evezős. Most már azt is tudjuk, hogy olyan ember, akit bátran állíthatunk példaképül a fiatalság elé.”

1958 decemberében feleségül vette Losonci Amarillát, a fiatal mérnököt. 1971-ben megszületett leányuk: Kávai Kinga. 1981-ben már Budapesten a Bagy Ilona Ipari Szakközépiskola tanára. 1982-ben Budapest Főváros Tanácsának Végrehajtó Bizottsága a főváros fejlődése érdekében végzett kiemelkedő társadalmi munkája elismerése képpen BUDAPESTÉRT kitüntető jelvény adományozott Kávay Zoltánnak.

E nagyszerű sportember és igaz tanító élete nagyon szomorúan végződött. Nem adatott meg számára a békés, nyugodt, öregkor. Felesége szörnyű betegségben hunyt el. Végül Budapesten egy szociális otthonban töltött több évi betegség után 2002. augusztus 22-én fejezte be földi pályafutását. Szeptember 10-én helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben. Nyugodjék békében.

Márton Gábor

A csónakban az első evezős Kávay Zoltán

Endrődi néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Tisztelt Olvasó!

Néprajzi forrásközlésünk az ünnepről, az Adventben eltöltött lelki életéről, valamint a várva várt Karácsonyról, Jézus Krisztus születése napjáról szól. A Tájház régi imakönyvei között kutatva találtam rá egy érdekes, kézzel írott kis könyvecskére, melynek címe: **Az élet folyton gyümölcsöző fája**. A könyv első részében az év minden hónapjára és minden napjára nyújt tanácsokat a lelki élet számára. A könyv közepétől változik a kézírás, tehát a naplót más személy folytatta. Ezen részen található évszám, 1869 tanúskodik a beírás koráról. Az első rész valószínűleg még korábbi lehet. Sajnos a beírókról nem tartalmaz adatot a könyv csupán a végén található Gyuricza István névbeírás.

A könyv így kezdődik:

„Keresztény emlékmondatok az év minden napjára, a szent írásból, a szentek és Isten igaz barátainak ajkairól megszívlelésül s' a lélek képzéseül”

Ezután január hónaptól decemberrig, napokra jelölt bölcsességek és szent idézetek találhatók.

Amint az előszóban olvasható Kempis Tamás idézet is jól mutatja: „*Ha csak évről évre csak egy egy rossz hajlandóságot is ki irtanánk magunkból, csak hamar tökéletes emberekké válnánk*”

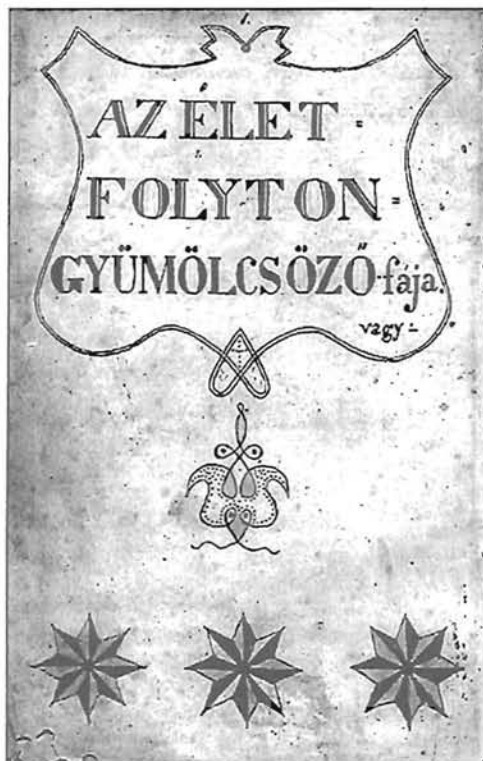
A december hónapra szóló beírást teljes terjedelemben közöljük, majd a könyvecske második részéből régi stílusú énekeket.

Kívánok hasznos olvasást és boldog, szeretetteljes ünnepet!

„AZ ÉLET FOLYTON GYÜMÖLCSÖZŐ FÁJA

XXII. Decem্বর
Az állhatatosság erénye.

- 1.- Őrizd meg amid van, hogy senki koronádat el ne rabolja.
- 2.- Ki állhatatos lesz, az élet koronáját nyeri el.
- 3.- Őh Istenem! Add meg nekem az állhatatosság kegyelmét.
- 4.- Ki mind végig állhatatos marad üdvözülni.
- 5.- Nem vétkezem többé halálosan.
- 6.- Soha többé szándékosan bocsánandó vétkeket sem követek el.
- 7.- Jézus néked élek, néked halok
- 8.- Utolsó szavam Jézus és Mária legyen.
- 9.- Mária bűnösök oltalma, könyörögj érettem, hogy állhatatos maradjak.

- 10.- Boldogok akik Isten ígését halgatják és megtartják.
- 11.- Isten megkíséríti azokat, kiket szeret.
- 12.- Csak aki törvényszerűen hartzolt, az fog meg jutalmaztatni.
- 13.- Tartsd azon napot elveszettnek, melyen az elmékedést elhagytad.
- 14.- Egy napot se hagyj el múlni anélkül, hogy jámbor könyvet ne olvasnál.
- 15.- Őr szellemem, Isten angyala, ne távozz tőlem.
- 16.- Ha lány ha kezdesz lenni, úgy aggodalmaid is lesznek.
- 17.- Ki az Isteni félelmet el hagyja, nem soká maradhat a jó úton.
- 18.- Soha se feledd szent elhatározásaidat, inkább újítsd meg gyakran.
- 19.- Jézusom add kegyelmedet, hogy soha le ne térjek a keskeny útról.
- 20.- Szeresd a magányt és kerüld az alkalmat.
- 21.- Jézusom erősíts meg az erény hartzban.
- 22.- Nézheted e Jézust a kereszten a' nélkül, hogy béke tűrön ne szenvednél.
- 23.- Csak egy a szükséges.
- 24.- Az igen bölts, ki Isten akaratát teljesíti és az övét nem.
- 25.- Az a leg boldogabb a földön, ki Isten leg jobban szereti.
- 26.- Iparkodjál a jöbän elő haladni, mert a jutalmat munkádért tsak hamar meg kapod.
- 27.- Mindig örülni fogsz az estének, ha a napot hasznosan töltöd.
- 28.- Ne ingadozzál a hitben, állj erősen a reménységben, s' Isten és embe-

rek iránti szeretettel töltsz szíved legyen.

- 29.- A rövid hűséget örök jutalom követi.
- 30.- Légy munkás, ájtatos, szelid és türelmes.
- 31.- Őh mi édes menyei élet, mindenben a te akaratod szerint élni, őh Istenem.

Minden Isten nagyobb ditsőségére!
Ammen.”

„ Nagy Karácsonyi Ének

1. Betlehemnek pusztájába midőn a pásztorok nyáját legeltetik egy angyal álltal ez üzenettett vették,
2. Hogy világ meg váltója Jézus Isten fija egy szűztől születet aki meg váltja az emberi nemzetett,
3. Mely hire a pásztorok így szóltak egy máshoz jertek és menjünk el vigyünk ajándékot kiki tiszta szívvel,
4. Elindulván sieséggel odaérvén bementek az istállóba Jézust ottalálták a hideg Jászolyban,
5. Mellette sír édes Anyja sajnálja lelkéből legkedveseb fíjat sajnálja hogy nemlett részére jobb szálástt,
6. Szálj be hozzánk édes Jézus szívünk hajlékába majd mi bé fogadunk örökön öröke teveled maradunk Amen.”

„Pásztorok miséjén Kezdetre

Imádni jöttünk kised Istenünk
A jó szívű pásztorokkal,
Téged keresve jászlodhoz esve,
Imádunk a jámborokkal,
S hű szeretetünk hozzád vezérel,
Napkelet tájra Betlehem pusztára
Hol üdvösségünkért jöttél világra

Ártatlan kised szent istenséged
Egy jászolba szálhat-e le?”

Endrődi Tájház imakönyv gyűjteménye: Az élet folyton gyümölcsöző fája című kézírásos könyv (leltári sz. 2001. 89. 1.)

Szonda István

Katolikus oldal

DECEMBER HÓNAP ÜNNEPEI

- 1. vasárnap: Advent 1. vasárnapja**
 3. kedd: Xavéri Szent Ferenc áldozópap
 4. szerda: Damaszkuszi Szent János áldozópap
 6. péntek: Szent Miklós püspök
 7. szombat: Szent Ambrus püspök egyháztanító
8. vasárnap: Advent 2. vasárnapja
 9. hétfő: Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatása
 11. szerda: Szent I. Damaszus pápa
 13. péntek: Szent Lúcia vértanú
 14. szombat: Keresztes Szent János áldozópap, egyháztanító
15. vasárnap: Advent 3. vasárnapja
22. vasárnap: Advent 4. vasárnapja
 25. szerda: Karácsony, Urunk születése
 26. csütörtök: Karácsony, Szent István első vértanú
 27. péntek: Szent János apostol, evangélista
 28. szombat: Aprószentek
29. vasárnap: Szentsalád
 31. kedd: Szent I. Szilveszter pápa

A katolikus hit elemei (13)

IV. A két főparancs, V. A Tízparancs

IV: A két főparancs

A két FŐPARANCs, amelyek Isten egész törvényét magukba foglalják, ezek:

1. Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez a legnagyobb, az első parancs. (Ez a parancs a tíz parancsolat közül az első háromhoz kapcsolódik.)
2. Szeresd embertársadat, mint saját magadat. (Ez a parancs a tíz parancsolat közül a többi héthez kapcsolódik.)

A tízparancsolatot a szeretet eme kettős és mégis egyetlen parancsának fényében kell értelmeznünk.

V. Isten Tízparancsolata

1. Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!
2. Isten nevét hiába ne vedd!
3. Az Úr napját szenteld meg!
4. Atyádat és anyádat tiszteld!
5. Ne ölj!
6. Ne paráználkodj!
7. Ne lopj!
8. Ne hazudj és mások becsületében kárt ne tégy!
9. Felebarátod házastársát ne kívánd!
10. Mások tulajdonát ne kívánd!

1. Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!

1. Az első parancsolat azt parancsolja, hogy az egyetlen igaz Istent imádjuk, aki nyilvánítottatta magát az Ószövetségben, különösen pedig az Újszövetségben a Fiúistenben, Urunk Jézus Krisztusban.

2. Az első parancsolat magába foglalja a HITET, REMÉNYT ÉS SZERETETET.

Amikor elfogadjuk az első parancsolatot, Istent fogadjuk el mint Urat, mint mindenható és irgalmazót.

Ha elfogadjuk Istent, ebből következik, hogy elhiszük, amit mond (hit), bízunk ígéreteiben (remény), és szeretettel válaszolunk neki mindarra, amit értünk tett (szeretet). Az első parancsolat azt parancsolja, hogy erősítsük és óvjuk hitünket.

Nem engedhetjük meg, hogy kételkedjünk hitünkben vagy elhanyagoljuk.

Távol kell tartani magunkat az eretnekségtől, vagyis az Egyház által tanított igazság makacs tagadásától. Az aposztázia is ellentétes az első parancsolattal. Az aposztázia a keresztény hit teljes tagadását jelenti.

A szakadarság is ellentétes az első parancsolattal. A szakadarság nem egy igazságnak vagy a hitnek elutasítását jelenti. A szakadár nem ismeri el a pápa jogi hatalmát, vagy elutasítja a közösséget az Egyháznak a pápa fenntartása alá tartozó tagjaival.

Az első parancsolat azt is parancsolja, hogy Istenben bízunk, benne reméljünk.

El kell kerülnünk a vakmerő bizakodás és a kétségbeesés bűnét. Szeressük Istent és mindazt, akit és amit ő szeret. Az első parancsolat magába foglalja a jótékonyosság kötelezettségét.

Eljuthat valaki Isten gyűlöletéig, és ez ellenkezik az első parancsolattal.

Nem szabad közömbösnek lennünk Isten iránt, nem törődve irántunk való jóságával és szeretetével. Nem szabad hálátlanok lennünk Istennel szemben mindazért, amit értünk tett. Nem lehetünk hűvösek Isten szeretetére való válaszukban. Nem vehetjük sértésnek Isten jóságát, nem utasíthatjuk vissza azt az örömet, amit Isten ad nekünk.

3. Egyéb bűnök az első parancsolattal szemben a következők lehetnek:

Babona: isteni erő tulajdonítása valaminek, ami nem Isten.

A babonaság bűnét követjük el, ha például azt hisszük, hogy bizonyos szertartások cselekedetek, - mint például a fekete macska kikerülése, - megvédhetnek bajokkal szemben.

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Advent hétköznapijain reggel 6-kor Rorate hajnali mise. December 24-én (kedden) - Szenteste - éjféle mise, előtte a gyerekek karácsonyi játékot adnak elő. Karácsony mindkét napján és újévkor délelőtt 10-kor, és este 5-kor.
 Év végi hálaadás december 31-én, hétfőn este 5-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

december 8-án, vasárnap fél 12.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. December 24-én - Szenteste - 5-kor tartjuk az éjféle misét. Előtte gyerekek pásztorjátéka. Karácsony mindkét napján és újévkor reggel 8-kor.
 Év végi hálaadás december 31-én, délután 3-kor.

Gvoma

Vasárnap 10-kor, hétköznapi reggel 8-kor adventi mise, szombaton 15 órakor vasárnapi előesti mise. December 24-én kedden éjféle mise a hittanosok pásztorjátékával. Karácsony mindkét napján és újévkor délelőtt 10-kor. Karácsony másnapján az Önkormányzati Szeretetotthonban délután 2-kor, a Református Szeretetotthonban 3 órakor. December 31-én az év végi hálaadás este 5-kor lesz.

Bálványimádás: egy teremtmény tisztelete Isten helyett. Bálványimádást akkor követünk el, ha politeisták vagyunk, vagyis ha több istent tisztelünk, nem csak az egyetlen igaz Istent. Ha például valaki a görögök és a rómaiak isteneit tisztelné, az politeista volna. Akkor is bálványimádást követünk el, ha Istent bármivel helyettesítjük. Például az, aki az ördögöt imádja, bálványimádó.

Jóslás: ha a jövőt illetően másban bízunk, mint a gondviselő Istenben. A jóslás bűnét követjük el, ha a jövőt horoszkópokból, csillagjóslásból, tenyerjóslásból, előjelek olvasásából vagy sorsshűzásból próbáljuk megtudni, valamint ha jósokhoz fordulunk. Jóslás az is, ha szellemidézésen veszünk részt, vagy ha a Sántát hívjuk.

Varázslás és boszorkányság: ha valaki megpróbál titkos vagy sántáni erőket a szolgálatába állítani saját céljai érdekében.

- Simónia: lelki javak adásvétele.
- Szentségtörés: Istennek szentelt dolgok méltatlan kezelése.
- Isten próbára állítása.
- Ateizmus: Isten tagadása.
- Agnoszticizmus: az a felfogás, hogy senki ember nem tudhatja, hogy van-e Isten.

4. Az első parancsolatot akkor teljesítjük, ha: Istent imádjuk, Hozzá imádkozunk, áldozatokat ajánlunk fel, különösen amikor a szentmiseáldozaton részt veszünk. Megtartjuk Istennel tett ígéreteinket és fogadalmainkat.

5. Az első parancsolat magába foglalja az Egyháznak azt a küldetését is, hogy megismertesse Krisztust minden emberrel az egész földkerekségen, hogy mindenki imádhassa Istent.

6. Az első parancsolat feltételezi a vallás-szabadságot, hogy az egy igaz Istent minden ember imádhassa.

Arra viszont sohasem szabad senkit kényszeríteni, hogy saját hite és lelkiismerete ellenében imádjá Istent.

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

Elkészült az endrődi templomtető

Hosszú várakozás után elkészült a templomtető felújítása. A tavasszal kezdődött javítási munkálatok búcsúnkra készült el, azaz még búcsú után is maradt még egy kis munka.

A 70-es évek elején felújították e templomtetőt, sajnos, mára már erősen megromlott az állapota. Az elmúlt években többször javítottuk. Statikailag több helyen megrogyant, a fűgesszömvű ráült a boltozatra, lehet, hogy a fönn látható repedéseknek is ennek köszönhető. A régi pala is tönkrement. Beázások miatt korhadt faszervezeteket is több helyen cserélni kellett.

Terveink szerint a búcsúra kész lett volna, csak menet közben sok probléma jelentkezett, és az időjárás is elég kedvezőtlen volt mostanában a tetőmunkákhoz.

Templomunk 2 év múlva, 2004-ben lesz 200 éves. E jeles ünnepre szeretnénk volna belül felújítani templomunkat. Festés, kövezetcsere, képek felújítása: pár évvel ezelőtt felmérttem, már akkor 30 millió lett volna. Akkor még nem gondoltunk arra, hogy előbb a tetőt kell sürgősen megcsináltatni.

Köszönetet mondok Varga Zoltán vállalkozónak, valamint Kovács Mihály műszaki ellenőrünknek, valamint Dr. Körösfalvy Pál statikusnak a munka megtervezéséért, kivitelezéséért, ellenőrzéséért.

Nem utolsósorban köszönetet mondok az adakozóknak, akik adományaiból nem jöhetett volna létre e nagy vállalkozás.

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

Adományozók:

Püspök úrtól	10.000.000 Ft
Nemzeti és Kulturális Örökség Minisztériuma:	3.000.000 Ft
Békés Megyei Közgyűlés	300.000 Ft
Híveinktől:	1.008.000 Ft

Isten fizesse meg jóságukat!

HÁLAADÓ SZENTMISE lesz **december 1-én, vasárnap reggel 8-kor** templomunkban azokért, akik az SZJA-ból a 1%-ot a Katolikus Egyháznak felajánlották, vagy bármilyen adománnyal, munkával, imával segítették a Magyar Katolikus Egyházat.

Uram, Te példaként állítottad elénk az egyszerű özvegyasszonyt, aki szegénységéből és szíve gazdagságából osztotta meg, amije volt. Áldd meg mindazokat, akik felelősséget éreztek Egyházadért és imájukkal, áldozatos munkájukkal és anyagiakkal támogatták az igehirdetés és szeretszolgálat ránk bízott munkáját.

Segítsd meg Őket mindennapi gondjaikkal!

Uram, áldunk Téged azokért, akik az anyagi gyarapodás idején sem feledtek meg arról, hogy maradáno kincseket gyűjtsenek maguknak Nálad, és jószívű adakozással segítették Egyházunk célkitűzéseit.

Segítsd meg Őket, hogy a Te szíved szerint bánjanak az anyagiakkal, és így megjutalmazhasd majd őket a Mennyben!

Uram, a Te tanításod, hogy adjuk meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami az Istené! Hálát adunk azokért a testvéreinkért, akik felelősen eleget tettek az adózás terhes kötelességének és nem feledtek meg a lehetőségről, hogy adózásuk törvény-adta százalékával is támogathatják Egyházad küldetését.

Tartsd ébren a felnőt felelősségudatod mindannyiunkban Egyházadért!

Új rózsafüzér titkok

A Boldogságos Szűz rózsafüzére, mely a második évezredben a Szentlélek indítására fokozatosan alakult ki, olyan imádság, melyet sok szent szeretett, és a Tanítóhivatal bizdít imádkozására. A maga egyszerűségében és mélységében most, az épp megkezdődött harmadik évezredben is nagyon jelentős imaforma, s az a rendeltetése, hogy az életszentség gyümölcsseit teremje. Nagyon jól beleillik annak a kereszténységnek a lelki útjába, mely 2000 év múltán sem vesztett semmit a kezdeti frissességéből, s érzi Isten Szentlelkének „evezz a mélyre” készletét, hogy újra elmondja, sőt elkiáltsa a világnak, hogy Krisztus, az Úr és Üdvözítő, „az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6), „az emberi történelem célja, az a végpont, melyre a történelem és a civilizáció vágyai irányulnak”. - Írja II. János Pál pápa a ROSARIUM VIRGINIS MARIAE apostoli levelében a püspököknek, a papságnak és a hívőknek a rózsafüzérről. Egyúttal meghirdeti a Rózsafüzér évét 2002. októberétől 2003. októberéig.

Új rózsafüzér titkokat jelentetett meg, az örvedetes, fájdalmas és dicsőséges mellett imádkozhatjuk a világság titkait is.

1. Aki a Jordánban megkeresztelkedett
2. Aki Kánában megmutatta isteni erejét
3. Aki meghirdette Isten országát
4. Aki a Tábor hegyén megmutatta isteni dicsőségét
5. Aki az Eucharisziában nekünk adta magát

Mikor imádkozzuk az egyes titkokat?

Örvedetes:	hétfő, szombat
Fájdalmas:	kedd, péntek
Dicsőséges:	szerda, vasárnap
Világság:	csütörtök

Meggyalázták az endrődi Szarvasvégi Katolikus Temetőt

2002. november elsején, Mindenszentek ünnepén szomorú napra ébredtünk. Meggyalázták a Szarvasvégi temetőt. Az ismeretlen elkövető(k) az éj leple alatt a temető központi vaskeresztjét kicsavarta, és derékszögben ledöntötte. Ezzel a súlyos tettel nemcsak a keresztények érzelmeit gyalázták meg, hanem a temetőben lévő elhunytakat, és az élő hozzátartozókat is.

Sajnos, hasonló botrány volt már Magyarországon, amikor a Regnum Marianum keresztjét döntötték ki Budapesten. A tettesek megkerültek, reméljük, nálunk is így lesz.

Az elmúlt hetekben többször volt már temetőgyalázás. A ravatalozót feltörték, a gyászdrapériát lecibálták, több síremléket megromgáltak, vázak törtek össze. Természetesen telefonon is jelentettük a rendőrségnek, és az írásbeli feljelentést is megtettük.

Az elmúlt években is tapasztaltunk már hasonlókat. Iskolás gyerekek leszedték a síremlékekről a keresztet, vagy annak korpuszát. Ezek megkerültek, és a plébánián várják, hogy a síremlékek hozzátartozói jelentkezzenek értük, hogy helyre lehessen állítani.

Utólag megtudtuk, hogy nemcsak az egyházi temető síremlékeit, hanem az önkormányzati köztemető több síremlékét is megromgáltak.

November 15-én éjjel ismét történt temetőgyalázás: megromgáltak és feldöntötték a 19-esek síremlékét.

Meddig kell még túrni temetőink, elhunytjaink gyalázását Gyomaendrődön?

Nagy magyar családok a történelmi Magyarországon

Kazinczy család

Hiteles adatok a család eredetéről, történetéről csupán a XVII. Század közepétől vannak, mégpedig **V. Péterrel** kezdődően, akit 1676-ban, mint a kir. tábla bíróját június 28-án országbírói ítélőmesterré nevezték ki. A Wesselényi-féle összeesküvésben való részvétele miatt csak nagy váltságdíjjal, s vallása megváltoztatásával menthette meg életét.

Fia **András** (költő) 1680-ban Ung vármegye alispánja, 1682-ben Zemplény megye hadi élelmezési főbiztosa, II. Rákóczi Ferenc alatt az Ung megyei főkellet nemesség főkapitánya, az óndodi országgyűlésen követ.

Három fia **József**, **X. András** és **VI. Péter**, kik megosztottak apja birtokán. Az utóbbi kettőnek a vinnai és laszóci jöszágok jutottak, Józsefnek az alsórengemeczi birtok jutott.

József Bossányi Zsuzsannával kötött házasságot. Rosszul kezelt betegsége miatt 42 éves korában meghalt 34 éves felesége 16 évi házasság után nyolc gyermeket nevelt, akik közül a kilencedik, atyja halála után született 5 hónappal, s a lassú szülés okozta betegség után 3 évvel férjét követte a sírba. Gyermekai: Ferenc, Dienes, Julianna, László, Klára, Zsuzsanna, Terézia, József, Miklós.

Ferenc, (az elsőszülött) író, irodalmunk nagy reformátora, kit örök fény derít", született Ér-Semlyénben 1759. október 27-én. Talán megengedi a kedves olvasó, hogy a továbbiakban csak az ő életével foglalkozunk, bár ez is hiú vállalkozás e nagy szellem bemutatására e néhány sorban. 1779. júl. 15-én iskoláit elvégezvén Kassán, Eperjesen, majd Pesten törvénygyakornok volt. 1784-ben Abaúj megye aljegyzője. 1786-ban a kassai kerület nemzeti iskoláinak felügyelője. A Martynovics-féle összeesküvés gyanúja miatt 1794-ben Brunnben, Kuffsteinben és Munkácsra raboskodott hét éven át. Kiszabadulása után nőül vette Gr. Török Lajos leányát, Zsófiát, kivel boldog házasságban élt széphalmi birtokán. 1830. november 17-én az Akadémia első vidéki rendes tagjává nevezték ki. Meghalt 1831. augusztus 22-én élete

72. írói pályája 56. évében **Széphalmon**. Írói munkásságát nem sorolhatjuk itt fel. Irodalmunk, kora legnagyobb alakjai közé sorolja, ki nem annyira műveivel, mint nemzet irodalomra tett befolyásával vívta ki kortársai elismerését. A XVIII. sz. végi a XIX. Sz. eleji nemzedék irodalmi életét szervezte, vezette, írókat, olvasókat, egyszóval közönséget nevelt. Erős magyar érzés ellenére azonban stílusában sok az idegen-szerűség. Nem becsülte a régi magyar hagyományokat, sőt lenézte annak népies elemeit. Mégis leírhatatlan hatással volt követőire, Vörösmarty, Petőfi, Arany lirájára. Politikai hatását abban láthatjuk, hogy egyengette Széchenyi politikai reformjait.

Szóltak a harangok...

Köszöntötték a környező településekről érkező zarándokok híveket; Kondorosról, Hunyáról, Szarvasról, Békésszentandrásról, Körösladányból, Dévaványáról, Szeghalomról, Mezőtúrról, Túrkevből, Kunszentmártonból és más településekről érkezettek.

És zúgtak a harangok...

Köszöntötték a város híveit. És jöttek öregek, és fiatalok, asszonyok és férfiak. Ünnepre jöttek, a templom búcsújára, Szent Imre tiszteltére, Isten dicsőségére.

Az orgonaszó szerteáradó hangjai mellett, melyek betöltötték az egész templomot, bevonult **Gyulay Endre püspök** urunk, a templomos lovagrend és a meghívott tisztelendő urak kíséretében.

Ahogy az illik, és ahogy az szokás évszázadok óta, meleg gyermeki szavakkal köszöntötte a Szent Gellért Katolikus Általános iskola két tanulója a Püspök atyát, aki ez alkalommal hálaadó szentmisét celebrált a felújított templomtetőért. Az egyháztanács részéről **Ungvályi János** mondott kö-

Szent Imre herceg, Magyarország éke...

szöntő szavakat. Majd **Iványi László plébános** atya üdvözölte a megjelenteket, első-sorban is az ünnepünkön résztvevő papokat; Mons. Szurovecz Vince pápai káplán, eszperes atyát, valamint kerület és környék lelkipásztorait.

S a hívek ajkán felzengett az ének: Szent Imre herceg, Magyarország éke, Szűz tiszta élet legszebb példaképe, serdülő ifjak pajzsa, menedéke, könyörögj érettünk...

Az evangélium elhangzása után, püspök atya szólt a hívekhez. Homíliájában méltatta Szent Imre herceg példás életét, melyet összekötött a család fontos szerepével. Hangsúlyozta, hogy Imre édesanyjának Boldog Gizellának és István királynak az országos gondok és teendők mellett is mindig volt ideje a gyermek Imre nevelésére, fejlődésének vigyázásra. Nevelőjének azért választották Gellért püspököt, mert Óra nyugodt szívvel bízhatták Imre nevelését. Szent Imre így lehetett Isten kiválasztottja, mert olyan családi környezetben nevelke-

dett, ahol minden megadott számára: Isten szeretete, a tudás, az erő, az akarat a

tiszta életre. Hosszasan méltatta püspök urunk a család fontosságát, mely a mi korunkban sajnos sok kívánni valót hagy maga után. Országunkban az értékvesztés minden-mind a családi tűzhely elhamvasására vezethető vissza.

És megkezdődött az Áldozat Liturgiája... A hívek ajkán csendült fel az ének: Győzelemről énekeljen Napkelet és napnyugat... Krisztus, kenyér s bor színében úr s király a föld felett: forrassz egyé béke-ségben minden népet s nemzetet!

A mise végeztével **Iványi László plébános atya** rövid áttekintést adott a templomtető munkálatairól és megköszönte az adományokat, s a hívek ajándéka képen a templom gyönyörű virágdíszítését.

Utcai környettel zárult az ünnepség. Majd kedves szokás szerint a messziről jött és a helybeli híveket finom agapéval várták az Egyházközség és az Oltáregylet tagjai.

Elmúlt évszázadok megyei krónikája

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY XXIII. Évf.

Békéscsaba 901 évi májusi számából válogatás:

Május 9. 37. sz. Csütörtök

„Újdonságok” rovatban; „Szocialisták a színpadon – Vörös-szalag jelvényes elvtársak jártak be Füzes-Gyarmat utczáit, vasárnap reggel. Nagy napra virradtak. 'Czuczulista' (Megj.: népies-tájnyelven mondták így: szocialista) Népgyűlést rendeztek a Petőfi téren, amelyen megjelent Mezőfi Vilmos budapesti agitátor is.

(Megj.: Mezőfi 1870. Debrecen, 1947. Budapest. Újságíró, politikus, kb 1895-től a Szociáldemokrata Párt tagja, a párt 1899. évi kongresszusán a szegényparasztok szervezésének elhanyagolása miatt, azt kifogásolva, szembefordult a párt vezetésével. Ekkor hangzott el egy 'belvárosi elvtárs' szájából a később kommunista körökben is sokszor idézett mondat: 'A paraszt csak sült, de akkor is ki kell dobni, mert rágós!' Később új pártot szervezett; Magyarországi Újjászervezett SZDP. Mozgalma agrárszocialista jellegű volt, marxista értékelés szerint; 'kispolgári demokrata, nacionalista elveket képviselt, nem ismerte el a munkásosztály vezető szerepét.' 1901-ben átvette a Szabad Szó c. lap szerkesztését.)

A gyűlés nemzeti színű, meg egy rikító veres lobogó árnyékában folyt le s a sok pa-

naszos szöbeszéd főképpen az estére tervezett művelődési előadás körül forgott, melyre nézve a hatóságoknak némi kifogásai voltak. A 'Gyári lányok' c. darabot a rendőrség Budapesten betiltotta. Emellett szocialista dalok és szavalatok is elhangzottak volna. Végül Csánki Jenő főszolgabíró engedélyezte a darab előadását. Az előadásra egy ponyvasátor alatt került sor. Időközben megereedt az eső, sőt szakadt s zengett, az égi áldás kívül-belül esett, esernyővel ültek a magyarok ponyvasátor alatt. Aki közben nem tetszésének adott hangot (a darabban elhangzottak miatt) azt a veres karszalagos rendezők igen szigorúan rendre utasították; 'Csend legyen! Pofa be!'. Nem volt nagy sikere a Mezőfi műnek. A hangulatot az előadás végén táncszünet oldotta.

Mezőfi pünkösdszokor Körözladyba akar pártkongresszust rendezni (Megj.: ezt megtartották), de nem hisszük, hogy a becsületes körözladyai magyarok felüljenek a közközlésen utazgató szocialista apostolnak."

Május 19. 40. sz. Vasárnap.

"A Newyork Herald május 13-i száma közli Wenckheim Frigyes gróf királyi kamarásnak, a főrendiház tagjának, eljegyzését egy amerikai – a hírek szerint nagyon szép – hölgygel, Ganseworth Mary-vel. A meny-

asszony unokája a volt svéd miniszternek Angel B. F.-nek."

"Tegnap délután jégeső tönkrevverte a gyulai határ zöldellő vetéseit. A jégeső csaknem egy órán át szakadt. Az utcákat egészen beborította a jég. Teljes pusztulásban maradtak a gabonavetések, szőlők, gyümölcsösök."

Pénteken délután Békésen hatalmas égi háború dúlt, a villám többször is lesújtott, felgyújtotta Kis Gábor IV.-ik tizedbeli házát, ennek teteje leégett. Ugyan-e napon Endrődön Altt Károly házának fedele égett villámcsapás okozta tűzben, de szerencsére a tüzet korán észrevették s eloltották.

Összeállította: Cs. Szabó László

Kedves Olvasóink!

Szerkesztőségünk ezekkel a hírekkel befejezte az egész éven át folyó sorozatunkat. Kis ízelítőt akartunk adni a múlt század érdekesebb híreiből, eseményeiből. Az Új Évből új sorozat indul a HISTORIA DOMUS. Olvasóink leveliben többen kérték, élesszük fel korábbi sorozatunkat. Reméljük, sokak kedvében járhatunk.

A hunyai Takarékszövetkezet új épületének átadása

Ismét egy szép épület átadására került sor október 29-én Hunyán, az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet új egységére.

A közelmúltban épült a Községháza, a szép Szent László templom és most ez a korszerű, a banki követelményeknek mindenben megfelelő intézmény, mely nem kevesebb, mint 36 millióba került, szepíti a falu központját a lakosság legteljesebb megelégedésére. Az építést júniusban kezdték el, s íme néhány hónap alatt átadásra kerülhetett. **Tervezője és kivitelezője Nagyné Perjés Anikó**, aki nap, mint nap felügyelte az építkezést, hogy elhárítsa az építés közben felmerülő problémákat. A belső elrendezése színvonalra, családi jellegű, élő virágokkal díszítve. Az épület parkosított körülötte nyíló árvácskakkal. A kirendeltségnek két jól képzett dolgozója is sokat tett, hogy az átadás napjára minden a helyére kerüljön. Az ünnepségen **Dr. Dávid Imre** a Takarékszövetkezet társadalmi elnöke mondott köszöntőt, felidézve

a szövetkezet fejlődését. **Iványi László plébános** úr megszentelte az épületet, áldást kérve a további munkára. Majd **Dr. Hunya Miklós ügyvezető igazgató** tájékoztatta a megjelenteket a Takarékszövetkezet főbb adatairól; több mint 11000 bankszámlát vezetnek, 1997-től négy kirendeltség költözött új épületbe, két egységüket felújították, korszerűsítették. Céljuk, hogy néhány év minden településen európai színvonalú bankfiókban fogadassák az ügyfeleket. Az ünnepségen jelen volt **Hunya Tiborné polgármester** és **Hoffman Márton** a korábbi polgármester is. Jelen voltak takarékszövetkezeti tagok, ügyfelek, helyi lakosok, a szövetkezet dolgozói.

Hanyecz Vencelné

Karácsony a kétezer éves egyháztörténelem távolából

(W. Müller nyomán Réthy)

A karácsony, ahogy azt ma ünnepeljük, 200 éves. Azaz a karácsony, mint bensőséges családi és gyermekünnep. Ez a mai forma a német polgári szemlélet egyik legeredményesebb kultúralkotása. A biedermeier kispolgárság megtartotta a karácsony külső kereteit, Krisztus születését illetően, de e közben szép kedélyesen megváltoztatta magának az egyházi ünnepnek igazi jellegét. Krisztust, a világ megmentőjét, mosolygó gyermekként állította elének. Betlehem éjszakájának misztériumából kedves mesét csinált, ahol minden kellemes békét és édes érzéseket áraszt, holott a karácsony az Egyház számára sohasem volt ez, és nem is lehet. Igen: az Egyház is egy gyermek születését hirdeti, de ez a gyermek nem bájos arcú, göndör hajú fiúcska. A miseliturgia isteni és királyi méltóságában látja Őt, akinek vállán nyugszik a világ-mindenség.

Az Egyház a gyermek Jézusban Krisztus Királyt látja, a béke fejedelmét, a Bírót és a Megváltót. Ezért az egyház számára a betlehemi éjszaka valóságos misztérium. Isten belép a történelembe, emberi természetet vesz magára. Általa maga az Igazság lép be a történelembe, és ennek az isteni igazságnak a fényénél kell lemérnünk mindent, amit ma világnak nevezünk – a hatalmi struktúrákat, a törvényeket, minden értékrendet, pénzt, hatalmat, tiszteletet, szeretetet. Minden, amit bezárnak, írnak, tesznek, ígérnek, határoznak, tanítanak, vagy megtagadnak, ennek az igazságnak a fényénél méretek meg. Ő a mérce, mely előtt a jogtalanság mindig jogtalanság marad, a hatalom pedig vagy szolgálat, vagy erőszak.

Betlehem magába rejti, de ki is nyilvánítja ezt az igazságot. Elrejtje: - mert a világ Teremtője gyermekként jelenik meg, Isten, aki időt nem ismer, aláveti

magát a történelemnek. A csillagközi térura egy kis jászolban fekszik, a világ szélén, nyomorúságos kis helyiségben.

De Betlehem kis is nyilvánítja az igazságot: - Heródes „igazságát”, a háború „igazságát”, a szívek „igazságát”. Azt az igazságot, hogy „aki meg akarja menteni életét, elveszti, aki pedig elveszíti életét, megmenti azt.”

A polgári társadalomnak nem volt ínyére ez az igazság. Azt hangsúlyozta, hogy „aki mindent megért, az mindent el is tud nézni.” Az un. „jóindulatnak ez a formája visszariad a radikális szeretet parancsától. Istent inkább úgy szeretné elképzelni, mint jóindulatú megfigyelőt, aki legfeljebb időről időre egy-egy jó tanácsot ad, de semmiképpen sem teheti kényelmetlenné parancsaival az emberek nyugalmas életét. Ebben a liberális isten-képben nincs helye a feltétlen „nem” és „igen” szavaknak.

Ez a szemlélet vezetett oda, hogy a karácsonyból a lehetőséghez képest kikiktatták az ÚR Istent, és inkább a szentcsaládot állították előtérbe. Isten megtestesüléséből érzelmes „krisztkindli” ünnep lett. Ahelyett, hogy az Istent, mint a világ Urát hirdették volna, akinek szava el kellett, hogy jusson minden néphez – inkább családi ünnepet gyártottak. A mindenkire irányuló felebaráti szeretet a családtagok iránti szeretetre zsugorodott össze. A világnak ígért békéből a családi otthonok meleg hangulata lett. Az Istennek kijáró hódolat helyett megelégedtek a családtagok egymás iránti jóindulatának hangsúlyozásával. Így lett az egyház ünnepéből a család ünnepe, abból a parancsból pedig, hogy vegyük fel mindennapi keresztünköt, annyi maradt, hogy a családtagok legyenek egymás iránt figyelmesek. Az égből már nem az Isten Fia száll le, hogy elhozza országát, hanem a „Jézuska” csillagokkal a hájában és szárnyacskákkal a hátán, amint

hozza a karácsonyfát. A pásztorok megdöbönt örömet az ajándékok feletti meglepetés váltja fel. A gyermek Jézusból, aki a maga korában zavarba hozta szüleit, mestereit és előljáróit, jó kis fiúcska lett, aki segít „apukájának” a műhelyben, anyukának a konyhában. A misztériumból mesevilág lett gyermekek számára. Ettől a mesevilágtól aztán a felnőttek már könnyen felmentve érzik magukat. A karácsony, mint bensőséges családi és gyermekünnep, a kispolgári társadalom jellegzetes szülötte, társadalmi, kulturális tekintetben talán az elmúlt évszázad legsikeresebb alkotása, amelyet az államhatalomnak is szentnek kell tartania, és amelyben minden család megünnepelheti önmagát, a maga békésen zárt körében. Ünnepli utazással, vásárlással, fogyasztással. Az ünnepnapokból „munkaszüneti” napok lettek. Ez a fajta karácsony nem nyitja meg szívünket a világ felé, nem eszméltet a sok emberi szenvedésre, az emberiség egzisztenciális gondjaira. Összezsugorodik a mellékesre, a megvásárolhatóra, az evésre és ivásra.

Nekünk keresztényeknek mellékes kell, hogy legyen, miképpen ünnepli a karácsonyt a világ. Nekünk a karácsony akkor is karácsony, ha nincs hó, nincs tv készülék. Egy keresztény számára a karácsony igazi ünnep a magányban is, a fogságban is, betegségben is, kórházi ágyhoz kötve is. A karácsony elsősorban nem a „család ünnepe”: apáé, anyáé, gyermeké és kutyáé. Nem a rádióműsor ünnepe. Számunkra a karácsony Isten megtetesülésének ünnepe. Lehet, hogy mások, kik az Egyházon kívül állnak másként vélekednek, lehet, nekik a karácsony csak családi ünnep, vagy éppenséggel a téli vásárlás végét jelenti.

Nekünk többet kell, hogy jelentsen, mert benne táruznak fel az igazi értékek.
Réthy István

Épül a tornaterem

Tovább épül a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola tornaterme. A nyáron és ősszel az építkezés tempója csökkenni látszott. Novemberben azonban látványosan ismét felgyorsult a tempó. Ablakok behelyezve, mosdók, vizesblokkok kicsempézve. Megtörtént a régi és az új szárny közötti fal átvágása is. A lépcsőház toronyszerű épülete tető alatt van. A csarnok fölött most készül a tető.

A vállalkozó szerint még az idén elkészül.

Fiatalokról fiataloknak

Beszélgetés Bauer Béla szociológussal a Nemzeti Ifjúságkutató Intézet igazgatójával II. rész

- Tudunk valamit arról – a hírlapírás sémáitól elvonatkoztatva – hogy az áprilisi választásokon megmozduló fiatalok tömegei milyen csoportokból tevődtek össze és miért is aktivizálódtak ilyen nagy számban?

- Be kell vallanom, hogy erről szinte semmit nem tudunk, és nem hiszem, hogy ennek a megmozdulásnak az okát lehetne teljesen racionális okokkal megmagyarázni. A szociológia eszközeivel bizonyos csoportokat és elemeket ki tudnánk szűrni, de a hangulati, az érzelmi elem sokkal jelentősebb volt ekkor véleményem szerint, mint azt sokan hajlamosak feltételezni. Ennek a hangulatnak a kialakulása persze nem ment volna egy személyiséggel vagy egy párttal való azonosulás, egyetértés nélkül. Ezzel kapcsolatban el kell mondanom, hogy sok fogalmat át kell értékelnünk: az általában „globalistának”,

„nemzetköziesnek” tartott Pepsi Szigeten – Gábor Kálmán adatai szerint – az idén a Fidesz-szavazók annyian voltak, mint az MSZP – SZDSZ-szavazók összesen. S még egy példa a mai magyar ifjúság sokszínűségére: nemrégiben tartottam előadást Kőszegen a Fesztivál a Határon rendezvényen, ahol szép számban voltak értelmiségi, egyetemista fiatalok; fel-felűntek a Sziget és a Művészetek-völgye pólók is. Olyan rendezvényekről van szó tehát, amelyekről a közvélemény úgy gondolja, hogy gyökeresen eltérő érdeklődésű emberek látogatják

- Említette a hetvenes-nyolcvanas évek időszakát, amikor is a kultúra és a művelődés volt az adott rendszer keretei között a fiatalok nagy csoportjai önkifejezésének és értéktudatának egyik legfontosabb eleme. Mi

a helyzet a rendszerváltás után?

- Tisztában kell lennünk azzal, hogy a „létező szocializmus” meghatározó ideológusai és e hatalom gépezete pontosan tudta a művelődés és a sajtó befolyásának módszerét: már 1962-ben jelent meg olyan cikk a Társadalmi Szemlében, valamint a Pártéletben, amely a televízió propagandacélú felhasználásáról szólt. Ezt csak azért mondom el, mert a „puha diktatúra” nagyon ügyesen kihasználta a kultúra eszközeit saját céljaira: a Bors vagy (külföldi példával élve) a „Négy páncélos és a kutya” című filmekben az akkori szakmai elvárásokat meghaladó módon, remek színészekkel „magyarázták el” a Tanácsköztársaságot vagy a második világháborút – persze a hatalom érdekeinek megfelelően. A rendszerváltás gyökeresen megváltoztatta a helyzetet: a kultúra

helyét egyértelműen a fogyasztás vette át, ez lett mindennek az értékmérője. A folyamat együtt járt a kultúra eltömegesedésével és bizonyos eligénytelenedéssel is: a mai egyetemisták és főiskolások 46 %-a ritkán, vagy soha nem olvas szépirodalmat. Kisebbséggé lett tehát a kultúra presztízse, helyébe bizonyos tárgyak fogyasztása lépett. Ennek a korszaknak a nyitánya volt az Ausztriába Gorenjehütőgépről induló hada; sokan emlékszünk még erre a korszakra. Persze ennek a fogyasztásnak leglényegesebb eleme a Nyugat utánzása – vagy inkább a Közép-Európából elképzelt Nyugat-Európa utánzása.

- Ön szerint meg lehet jósolni, hogy húsz év múlva milyen is lesz a mai fiatalok által vezetett Magyarország?

- Húsz év múlva elképzelhető, hogy válaszolni tudok majd erre a kérdésre.

DIÁKSPORT

Élen a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola és Kollégium

Októberben lapzárta után érkezett a hír, melyre mindannyian, fiatalokat szerető olvasóink büszkének lehetnek.

Október 16-án rendezték meg Gyomaendrődön körzetünk versenyét Nestlé – Cheerios – váltófutó csapatbajnokságot, ahol 40 fővel, teljes csapattal vett részt az iskola. Az eredmény: 8 arany, 2 ezüst, és az iskolák összetett versenyében is az I. helyen végeztek a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola sportolói.

Részletesen:

I. Korcsop. fiúk: I. hely: Balázs Gergő, Bukovszky Péter, Demeter József, Szilágyi József, Szabó Zoltán, Palercsik Dávid, 6 x 50 m

I. Korcsop. leányok II. Hely: Tokai Kinga, Horváth Krisztina, Rádai Zsuzsanna, Benko Alexandra, Farkasinszki Aliz, Havai Alexandra.

II. Korcsop. fiúk II. Hely: Balogh István, Farkasinszki Gergő, Csicsy Dániel, Dávid Imre, Pápai Richárd, Szerető Zoltán, 6 x 100 m

II. Korcsop. leányok I. Hely: Lakatos Erzsébet, Vári Katalin, Szakálos Edina,

Balázs Tímea, Barna Nikolett, Kurucz Éva.

III. Korcsop. fiúk I. Hely: Kurucz Zsolt, Szujó Zoltán, Bukva Tamás, Havelda Róbert, 4 x 200 m

III. Korcsop. leányok I. Hely: Keresztes Kitti, Farkasinszki Mariann, Tokai Gréta, Farkasinszki Zita.

IV. Korcsop. fiúk I. Hely: Keresztes Márk, Dógi Jenő, Dógi Richárd, Kiss Imre, 4 x 200 m

IV. Korcsop. leányok I. Hely: Takács Ágnes, Lakatos Melinda, Szakálos Judit, Szabó Zita.

A N.A.P. (Nemzeti Atlétikai Program) váltóban minden korcsoportot 1-1 tanuló képviselt különböző távon (100-200-300 m.)

Fiú váltó I. Hely: Palercsik Dávid, Dávid Imre, Havelda Róbert, Kiss Imre.

Leány váltó I. Hely: Tokai Kinga, Kurucz Éva, Farkasinszki Zita, Szabó Zita.

Az iskolák összetett versenyében az I. helyen végeztek a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola tanulói.

Vaszkán Gábor
Testnevelő tanár, atlétikai szakedző

A Városi Zene és Művészeti Iskola hírei

December 18-án (szerdán) 17 órakor a Zeneiskolában (Kisréti út 27. sz. alatt) tartja **Karácsonyi hangversenyét** az iskola, amelyre minden érdeklődőt szeretettel várnak.

December 22-én 17 órakor kerül sor a Gyomai Katolikus Templomban az **Aranyvasárnapi Koncertre**.

Műsoron: **Vivaldi: Glória**

Előadják a Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórusa és a Dévaványai Városi Kamarakórus, vezényel: Tóthné Mucsi Margit, orgonán kísér: Perlaki Attila.

Az Európai Unió kapujában

Nemzeti Fejlesztési Terv

Tisztelt Olvasóink!

Elérkeztünk e tárgyban megfogalmazott kérdések végéhez. Úgy gondoljuk, hogy az, amit hónapról-hónapra közreadtunk, talán kissé hozzásegítette Önöket, ahhoz, hogy betekintést nyerjenek az EU működésébe, és így annak jobb megismeréséhez, megértéséhez. A most közreadott éves tartalomjegyzékünk könnyű eligazítást tesz lehetővé az egyes témák ismételt felfrissítéséhez. (Annak, aki újságunkat hónapról-hónapra megőrizte.) A közelgő tavaszi ügdyöntő népszavazás előtt – s most is már tapasztalható – a médiumok állandó napirend-

jén szerepelnek uniós kérdések. Így feleslegessé válhatna a mi tájékoztatásunk. Sorozatunk befejezésekképpen a Nemzeti Fejlesztési Tervről kívánunk szólni.

A csatlakozás közeledtével egyre inkább előtérbe kerülnek az Unió által megkövetelt feladatok, melyek egyben segítik hazánk felkészültségét s így az uniós normáknak való megfelelést. Tehát a csatlakozásig hazánknak ki kell dolgoznia az adott támogatások (Strukturális és kohéziós alapok) igénybevételéhez a Nemzeti Fejlesztési Tervet. Ez a terv egyfelől olyan stratégiai tervdokumentum, amely tartalmazza hazánk középtávú fejlesztési céljait, másfelől egy tárgyalási dokumentum, amely rögzíti, hogy az EU és a magyar fél 2004-2006 között mely fejlesztési területekre milyen összegeket kíván fordítani. Remélhetőleg az év végével benyújtjuk Brüsszelben nemzeti fejlesztési tervünket, s ennek alapján megkezdődhetnek a tárgyalások a közösségi támogatásokról. Nem kicsi a tét! **1.500 milliárd forint a Strukturális Alapokból, 250 milliárd forint a Kohéziós Alapokból állhat majd rendelkezésünkre.** A lapokban máris bírálatok fogalmazódnak meg egyes szakértők részéről, mely szerint rövid az idő ahhoz, hogy alapos és mindenre kiterjedő okmányt lehessen benyújtani Brüsszelben az év végére. Ugyanis az alapos felkészülés magától érthetően igényli az összes érintett szereplővel való (tudományos szervezetek, regionális, szakmai és civil szervezetek) szükséges párbeszédet. A nem kellően megalapozott dokumentum pedig ugyancsak megnehezítheti az alapok igénybevételét.

Mit is tűzött ki céljául a Nemzeti Fejlesztési Terv?

Azt, hogy Magyarország 2015-re ne csak megközelítse, de néhány fontos területen el is érje (akár meg is haladja) az EU átlagát. **E hosszú távú feladatok közt szerepel a tudásalapú, innovatív és egészséges társadalom alapjainak megteremtése, az ország versenyképességének javítása, tökéletesítő képességének erősítése, a foglalkoztatási szint növelése, a fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése, az élet minőség javítása.**

A Terv úgynevezett operatív programokon keresztül valósul meg. Ilyenek a humán erőforrás fejlesztése, gazdasági versenyképességünk fejlesztése, az agrár és vidékfejlesztés, a környezet és infrastruktúra fejlesztése. Ezek bár nem képezik a beadandó Terv részét, de a megfogalmazott célok eléréséhez nélkülözhetetlen alapok. Egy mondattal tehát így foglalható össze: **A Nemzeti Fejlesztési Terv nemzeti stratégiai dokumentum.**

E mindenképpen nagy horderejű munkát a Miniszterelnöki Hivatal kebelében működő **Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatala** hangolja össze, irányítja s készíti elő. Nem mindegy ugyanis, hogy a csatlakozásunkkor megnyíló EU forrásokból mennyit tudunk ténylegesen lehívni, azaz a lehetőségek közül mennyit előnyt tudunk kiaknázni, s ez felkészültségünkön múlik, a Nemzeti Fejlesztési Terv megalapozottságán, azon túl

természetesen a rendelkezésre álló saját forrásokon is. Ezért 2004. január elsejétől –remélhetőleg – fennállnak majd a szükséges intézmény rendszerek (hivatalok), melyek az Alapok fogadására készen állnak több ezer kulcsrakész projekttel, amellyel leíthatók a megnyíló források és a pályázók képesek lesznek az (képesse kell válniuk) az EU projektek tervezésére, írására és magvalósítására. A Hivatalnak tehát elsődleges célja ennek a felkészülésnek a koordinálása. A Hivatal gondozza az eddigi uniós forrásokat is (PHARE, ISPA), amelyeknek szerepe sem lebecsülendő, hiszen ezek keretében még jelentős támogatásokat várhatunk. S végül a Hivatal fontos szerepe, hogy a csatlakozás után a lehető leghatékonyabban kerüljenek felhasználásra a hozzánk beérkező pénzek.

S végül, amit még tudni kell az a Terv kidolgozásának ütemezése:

- 2002. szeptemberében elkészült az NFT **stratégiai fejezete**

- 2002. októberében elkészült az **Operatív Programok első szakasza**

- 2002. decemberében elfogadásra kerül a **Nemzeti Fejlesztési Terv** (valószínű a parlament tárgyalja) és az **Operatív Programok egyeztetett anyaga.**

- 2003. szeptemberiig elkészülnek az egyes intézkedések (projektek, pályázatok) részletes leírását tartalmazó un. **Programkiegészítő Dokumentumok.**

Tisztelt Olvasók!

Kérjük, kísérjék figyelemmel a médiumokban ezután megjelenő írásokat. Alig van ma már olyan nap, hogy nem írjanak, ne szóljanak a csatlakozásról. Reméljük, hogy eddigi írásainkkal hozzájárultunk uniós ismereteik bővítéséhez.

Császár Ferenc

A Nemzeti Fejlesztési Hivatal néhány fontos beosztású vezető neve telefonszámaikkal:

Kormány megbízott, politikai államtitkár, az NFH elnöke: Dr. Barát Etele, Tel: 320-4302 Fax 320-4473

Elnökhelyettes, Társadalmi Kapcsolatok, kommunikációs és monitoring, Tel: 349-4369

Elnökhelyettes, Községi Támogatási Keret Irányító Hatóság, Drt. Heil Péter Tel: 239-4772, Fax: 329-2092

Főosztályvezető, Monitoring Főosztály, Fábán András, Tel: 237-4400/4044.

Főosztályvezető, Társadalmi kapcsolatok, kommunikációs Főosztály, Mautner Zsófia, e-mail:zsofia.mautner@mech.hu, Tel: 237-4273

Főosztályvezető, Operatív Programok Koordinációs Főosztály, Kóti Éva, e-mail:eva.koti@meh.hu, Tel: 239-4772

Főosztályvezető, Kohéziós Alap, ISPA Főosztály, Czéh Tibor, e-mail:czeh@meh.hu, Tel: 239-4772.

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Kedves Olvasóink!

Ezúttal nem az erdélyi megyék, városok híreit adjuk közre. Novemberi számunkban, ugyanebben a rovatban rövid hírként számoltunk be „Önkormányzati képviselők Nagyenyeden” címmel. Úgy hisszük, testvérvárosunkban történetek megérdemlik, hogy ráirányítsuk olvasóink figyelmét az ottani ünnepi eseményre az által, hogy Csávossy György író avató ünnepi szavait tolmácsoljuk:

Ily módon is segíteni kívánjuk a már sok éve fennálló testvérvárosi kapcsolatot.

„Házavatásra gyűltünk ma össze Nagyenyeden.

A ház értelméből született a haza fogalma. Házak serege képezi a hazát, mely nélkül hazátlan jött-ment az ember, hányódó bárka a történelem tengerén, kikötő nélkül, védő öböl nélkül, a sors számkivetettje. Az idegenbe vetődött, vagy elhurcolt honvágya egy fohászt ismer: haza akarok menni!

A haza itt ismét a ház, az otthon. Mert csak a ház nyújthat igazi otthont, testnek és szellemnek egyaránt. Otthont a hazában ez a mi jelmondatunk és ennél tökéletesebb politikai programot kisebbségben élő nem fogalmazhat meg.

A nomád magyarság úgy teremtett hazát, hogy a szállásokat házakra cserélte fel. Mi is úgy teremthetünk magunknak, kisebbségben élők hazát, ha közösségi házakat emelünk, a magyar szellem otthonait, sziklaöbölben épült medencéket.

Sziklára kell építeni a hazát, ahogy a Szentírás tanítja. Ez a szikla a hazaszeretet, a szülőföld szeretete és szolgálata, a helyben maradás, az erdélyi magyar tízparancsolat első számú kötelme: szeresd Erdélyt, mint tenmagadat!

A tartós háznak legalább két pillapillére kell, hogy legyen. Ez a kettő a mi esetünkben a: 'tarts ki és tarts össze!' Ha végig futunk történelmünk szálán Szent Istvántól a mai napig és felidézünk a hazát kereső, majd a történelem süllyesztőjébe eltűnt vándor népek sorsát, továbbá saját vereségeinket, szabadságharcaink bukását és mindezek ellenére megmaradásunk hűsvétvasárnapjait, úgy márványként fénylik fel e két pillér: 'tarts ki és tarts össze!'

Mint minden valamire való ház a Fehér megyei Magyar Községi Ház is otthon szeretne lenni. Legyen is otthona az iskola fiatalától a nyugdíjas idősig, minden idejövő magyarnak. Találják meg itt a tanulásra vágyók a tudás forrásait, a könyvtárt felkeresők az ige szépségét és bölcsességét, a szórakozni vágyók a pihentető kikapcsolódást, az idősek egymás baráti szavát, találjon, ha szükséges mindenki tanácsot, megnyugtatót.

Legyen ez a közösségi ház méltó mártír névadójának szelleméhez. Legyen hajléka kézfogásnak, az összetartozásnak, a másságot tisztelő igaz nemzetszeretnek, mert ez lehet egyedül időtálló kötőanyaga. Így maradhat fenn a történelem változó, sokszor mostoha időjárása ellenére. Adja Isten, hogy így legyen!”

Olvasóinknak szeretnénk a figyelmét felhívni a névadó Dr. Szász Pálra az alábbi néhány sorban: Jogtudományi készültésű, politikai tapasztalatait a magyar képviselőházban szerezte, ahová a magyarigeni választókerület küldte 1910-ben. 1933-ban a Bethlen-kollégium főgondnoka 1933-tól. 1936-ban közfelkiáltással választották meg az Erdélyi Gazdasági Egylet élére. 1939-ben a megalakult Nemzeti Újjászületés Frontja és ezen belül a Magyar Népközösség alelnöke. 1940 őszén Szász Pál és Márton Aron közösen láttak hozzá a délerdélyi magyarság politikai, kulturális, gazdasági, társadalmi és szellemi központjának Nagyenyeden történő kialakításához.

1948-ban bekövetkezett az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet széttiprása a többi magyar szervezettel együtt. 1949-ben le tartóztatták. Hosszú koncepció per végén, 1951-ben a bukaresti hadbíróóság Márton Aronnal együtt súlyos börtönbüntetésre ítélte koholt vádak alapján; Tito és Rajk László utasítására összeesküdtek Románia alkotmányos rendje ellen és törvénytelen eszközökkel akarták visszaállítani a Bécsi döntés érvényét.

Az embertelen bánásmód következtében 1954. január 4-én, életének 73. évében halt meg az Ocnele Mari-i börtönben.

*

Az ünnepségen részt vettek: Markó Béla az RMDSZ országos elnöke, Takács Csaba az RMDSZ ügyvezető elnöke, Alföldi László kolozsvári főkonzul, Bálint Pataki József, a határon túli magyarok hivatalának elnöke, Dr. Szász Pál, a névadó fia, Rácz Levente az RMDSZ megyei elnöke, Csávossy György író, Király László, tanár, Horváth Ilona (91 éves) zenepedagógus, és a Gyomaendrődi Önkormányzat 3 képviselője.

Közreadta: Császárné Gyuricza Éva

A festészet a szín és vonal költeménye

Testvérvárosunk Nagyenyed szeptember 27-én a Közösségi Ház avatásával egybekötött igen impozáns tárlattal tette még emlékezetesebbé a napot, amikor is a ma már Magyarországon élő, erdélyi származású Holányi Julianna festőművész alkotásaiból rendezett tárlatot, amelyen – mint arról már beszámoltunk - városunk önkormányzati képviselői is jelen voltak. Ebből az alkalomból, Király László tanár úr által elmondott beszédének egyes részleteit azért adjuk közre, mert az méltóképet ad a művészről, alkotásairól, és némi történelmi áttekintést is felvázol. Reméljük, olvasóink szívesen fogadják az elhangzottakat:

„Kedves Holányi Julianna! Kedves közösség!

Enyed ünnepe, az Áprily Lajostól irigyelt 'enyedi csend' helyét a házavatás és tárlatújtás előtti várakozásteli hangulat izgalma foglalta el. És jó, hogy a lélek zsbongása teszi mozgalmassá az Órhegy tövében fekvő, történelmi levegőt is árasztó várost. Jó, mert hirdeti, hogy vagyunk, élünk, dolgozunk, alkotunk, mint elődeink, akik a tudomány és művelődés fellegvárát teremtették meg, és az időnkénti gyász, bánat, kétségbeesés sem a lemondást, hanem az életerőt az újraindulás lázas hevét ültették a város polgárainak lelkében.

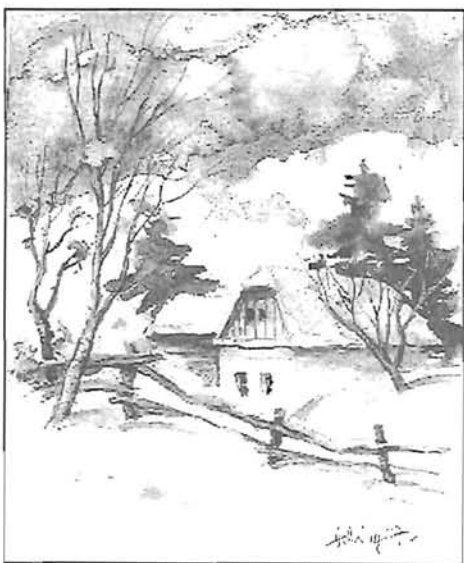
A jelen is ezt az életerőt hirdeti, mert volt szándék és akarat megteremteni e szörványvidéken azt a hajlékot, amelyet Dr. Szász Pál Magyar Közösségi Háznak neveznek, s amelyben ez alkalommal megnyitjuk Holányi Julianna festőművész 'In memoriam' című kiállítását. Szívünk melegével köszöntjük az innen származó és induló és ide mindig visszatérő művészt.

Kedves Holányi Julianna! Engedje meg, hogy egy kissé tágabb körből indulva közelítem meg munkásságát.

Egyed nemcsak a tudományban és az irodalomban, hanem a művészetben is jelentős, maradandó értéknek az ihletője. Idézzünk fel néhány példát: Koréh Zsigmond tógás diákként készíti el a parasztfelkelés havasi vezetőinek egyedüli hiteles arcképét; Barabás Miklós, aki szintén itt diákoskodott a XIX. Sz. nagy portréfestője ismert volt Magyarországon és Havasalföldön, Bethlen Gábor és gr. Mikó Imre monumentális portréja a Bethlen könyvtár értékeit gazdagítja; Barcsay Jenő a XIX sz. nagy konstruktivistá festője is a kollégiumból indult el, diákkori képe az igazgatói irodában látható. Művészeti anatómiája pedig Európa művészeti akadémiáin sikeres tankönyv. De szólnunk kell Guzda Ferenc, Ince János, Vas Albert, Dócziné Berde Amál, Székely Mihály, tevékenységéről, képeik sok enyedi lakós díszei. És ne feledkezzünk meg az utóbbi évek nyári festőtáborairól sem, a gyakori bemutatókról, az enyedi csoportról, melynek lelkes szervezője Balogh István.

Mi a magyarázata a város delejes vonzóerejének? A múlt az ősi kollégium és a várost körülölelő színpompás és változatos táj, amely tavasztól tavaszig mindig más és más arcát mutatja, amelyről Áprily Lajos így vall: 'fokozott örömmel éltem át a barackvirágszagú órhegyi tavaszokat és a kollégiumi erdők meg a Szabaderdő városig világító őszeit.' Parajd mellett Enyed volt az ő természetszeretetének a forrása, s a szín és zene dallamában szólal meg e táj lírájában.

Holányi Julianna képein is a harmóniába vágyó ember természet felé fordulását figyelhetjük meg. A költő 17 évet, a művész 42 évet élt az Órhegy tövében, s mindkettőjük életre szóló természet és hagyomány élménnyel gaz-

Erdélyi tél

dagodott. Mindketten rendszeresen hazalátogattak, mert hívta őket a temetőkert, a vén kollégium, a vártemplom, mely 'mely omló szűrkeségbe ormol', a komor bástyák, távolban a 'kék havasok', a bükkös erdő, a 'sárga virágot bontó som...' (Áprily)

De nemcsak maguk a művek tükrözik az enyedi táj meghatározó szerepét, hanem a valóságos is ezt sugallják. Áprily írja az Enyedi csend című versében: 'Gyümölcsöm sárgára benned értek / s benned fakadtak friss virágaim.' A művész ezt mondja: 'Amikor alkotok, úgy érzem, mindig ott van képeimben az erdélyi táj, ha formailag nem is, de kisugárzásában, lelkiségében igen.'

Kedves Holányi Julianna életének 42 esztendejét városunkban élte le, itt született a Kollégium, az Órhegy tőzsomszédságában, a vén kollégiumban végezte tanulmányait, és ez az időszak már meghatározó művészeti pályájának későbbi kibontakozásában...

A továbbiakban a tanár úr röviden felvázolta művész életpályáját, majd így folytatta:

„A mérnökből rövid idő alatt neves művész lett, akinek képei vagy kiállításokon, vagy magán gyűjteményekben világszerte ismertek lettek; így Nagyenyed, Gyulafehérvár az indulást jelentette (1985) majd következett: Budapest, Bukarest, Bécs, Szöul, Köln,

Svédország, Izrael, Svájc, Amerika, Franciaország, Japán, Anglia, Kanada és még sok-sok helység.

Nem véletlenül mondtam, hogy a tehetőség elemi erővel tört fel, hiszen körülbelül egy évtized alatt 100-nál több csoportos kiállításon vett részt, önálló kiállításainak a száma jelenleg a negyvennegyedik. Megyei, országos, városi pályázatokon különdíjjal, I. és II. díjjal, közönségdíjjal tüntették ki. Ugyanakkor különböző szövetségek és körök tagja. Könyveket is illusztrált itt és határon túl, bizonyára sokan ismerik itt Nagyenyed szövegeiben, képeiben című könyvet, melynek tuszrajza, művészi alkotásai közül néhányat itt is láthatunk.

Hogyan jellemezhető a tárlat képei? Lyka Károly Művészettörténész írja: „Az igazi műretek legkevésbé sem tolmácsolások élőszóval, a beszéd mesterfogásaival”, mert akkor már az irodalom felé hajlunk el, hogy a képek a szemléltető lelkében indítsanak el egy belső folyamatot a szép, a harmónia, a nyugalom, a varázslat világa felé. Igen, varázslatról szóltam, ezt idézi fel bennem Szász Pál derékbetört, tragikus sorsú, népert sokat tevő közéleti személyiség emlékeit idéző „In memoriam” című alkotása, melyről nem a tragikum, a lemondás sugárzik, hanem a remény, a hit, a jövőmutató élni akarás. Hogyan? Mesteri kompozícióival, központban az emléket idéző kopjafa égbetörő csúcsaival az ahogy gerincességét megnevelését hirdette, a bokr mintegy körülöleli a kopjafát, hirdette az életert, az emlék maradványát, És felzeng az öreg templom halványvonásokkal emlékeztetve a biztonságra, megmaradásra.

A tárlat több képe is – van akvarell, pasztell, tusrajz és vegyes technikájú kép – nagyfokú kiegyensúlyozottságot, belső nyugalmat, rendet, harmóniát, egyszóval a lélek tisztaságát vetíti elénk. A mai túlzaklatott világban, a rohanó életben a képek elültetik bennünk azt a harmóniát, melyre mindannyian vágyunk. Nagy esztéták állapították meg, hogy 'a festészet a szín és vonal költeménye' (Rafael Alberiti), máshol azt olvashatjuk, hogy 'a szín a lelki hangulatok kifejező eszköze' (Richard Muther), vagy hogy a kép feladata az alkotó 'belső szépségének kitüremkedése' (Tang H.) A művész is ezt mondja magáról, hogy 'saját lelkeimen átszűrve' készülnék akvarelljeim, pasztelljeim. Máshol az alkotó folyamatról így szól: 'az alkotás nem öncélú, viszont egy nagyon szubjektív folyamat. Minden művész a téma megválasztásától kezdve a megkomponálásig, a technikák és anyagok felhasználásával önmagát, belső énjét, gondolatait, érzéseit adja műveiben, amelyek így lesznek hidak 'lélektől lélekig.'

Képei alapján megállapítható, hogy az impresszionisták, posztimpresszionisták világát kedveli, az apró részletek kidolgozásához a realizmust is felismerhetjük, nem követi a modern irányzatokat, csak azt – és itt ismét a művészt idézem -, hogy „vállaljam és adjam önmagam."

Megértjük és elfogadjuk ars poeticáját és azt kívánjuk a művésztől, hogy a lélektől lélekig vezető hidak építésében szüntelen munkálkodjon, és varázsoljon minél több otthonba harmóniát, nyugalmat, természet és hagyomány szeretet, és kívánjuk azt is, hogy szellemi nagykövetként Erdély és Pannónia gyönyörű tájait és az ott élő embereket, múltjukat, hagyományait ismertesse tovább a nagyvilágban. Ne feledkezzen meg Enyedről sem, mindig örömmel fogják várni az itt élő emberek"

Érdekességek Gyoma Község „Hirdetési Jegyzőkönyveiből” II.

1850. július. Egy örü (örü = ivartalanított kos, egy éves korban ürütoklyó, s ekkor került általában eladásra) kereskedő van itt Gyomán Szeredán délelőtt 10 órára, az kinek el adó örüjük van eladó, akkor a Város Kertje körül hánnyák (hajtsák) ki.

1850. július. „Mind a Rév Laposon (a mai Liget és tágabb környéke Gyomán), mind a Nagy Réten (a fattyasi páskom legelő vízjárta része), a Görbékút Laposon (a mostani téglagyári dülő eleje), egyedül csak a csóvák (karók szalmacsóvával a tetején) közt szabad járni (lovassal, ökrös fogattal), mert a csóván kívül a nyomást (szántást) vágatók szigorúan büntetettek.”

„A Körözs hidja (A Liget fele vezető téglahíd) este 9 órakor bészáratik s reggel 3 kor nyitattik. Azon időközben szabad de csak terhes kocsival járni a hidon, üres kocsival pedig mindenki járjon a réven (a révhajó a híd mellett 'üzemelt').”

1850. július 28. A tengerit (kukoricát) vájkálni, hordani nem szabad, mert aki rajta kaptik minden csúirt 15 krjczárt fizet. (Ti.: akkor még a határban csak az előjáróság engedélyvel volt szabad minden munkát mindenkinek egyszerre megkezdni, végezni. Tehát aki előre belepiszkált, hozzáfogott, az rendetlenkedett. Sőt ha csak úgy megállott valahon s egynehány csövet letört a lovainak az meg egyesenes gazemberséget követett el...)

1850. augusztus. A Körözsbén a Kender áztatás tilalmas. Cserepcsiktól számítva 1 ezüst forint büntetés terhe alatt.” (Ekkor még a város alatti mostani 'Holtkörözs', élő víz volt. A kenderáztatás nagy büzzel, halpusztulással járhatott. 'Cserepcsik' = a kendert kévébe kötve, négy-öt sorban egymásra rakják, majd a

rudakat – cserepcsikokat kötéllel több helyen jó szorosan összekötik s így egy tömegben összefoglalva belendítik a vízbe, ahol lenyomtatják.)

„Egy Kereskedő Úr-féle Gyomán mézet szándékozik megvenni. A mézes gazdák a Városházánál értekezhetnek véle.”

„Egy betsülletes Lakostársunknak a minapában el vezett a bakója (nyakba akasztható táskából, szőrösen hagyva, vagy gyapjúból szöve) benne volt a nyakra valója (egy hosszú sálkendőféle), puszlíja (mellénye), és egy bitska.”

1851. január. Fonóka (vagy másképpen fonóba járás, ma talán játszóház, táncház lenne, miközben a lányok, asszonyok, menyecskék annak idején közbe fontak, fonalat készítettek) korcsmákban tivornyatartás ottan 9 órán túl való tartózkodás kemény büntetésalatt tiltatik.”

1851. június 1. „Sokan nem tekintenek az építések alkalmával a Város szépségire, csinoságára, hanem annyi tért foglalnak el, (az utcából), mennyihez jogok nincsen. Utakból foglalnak el ez által az utat szűkítik. Az Előjáróság szoros tudomására hozza a betsülletes lakosságnak, hogy állandó épület az Előjáróság híre (tudomására) nélkül építeni nem szabad. Az ki lineán (az utca front vonala) kívül építkezik annak épülette lebontatik. A kerítésit a vonáson kívül senki ne tegye, róstilyt (léckerítés) negyedfél suknál (egy suk=30.5 cm) kijebb tenni senkinek sem szabad. Tyúk, Sertés ólat, szóval semmiféle épületet az utcára építeni nem szabad.”

1851. augusztus 3. „Senkinek vasárnap és Ünnepek napokon délután 4 óráig dolgozni nem szabad, sem szekérral járni, különösen ne a Városon, mert aki ellenszegül a rendeletnek, a Zsandárok befogják és Gyulára kísértetődik.”

1851. szeptember A város malmal árendába (bérletbe) kifognak adatni a folyó évi Minden szent naptól (November 1.) egy évre, gabonabeliekért (ezek a malmok még mind egytől-egyig „szárazmalmok” voltak, vagyis lovakkal hajtatták meg az örlő párokat). Az árverés 1 októberre fog a Városházánál megtartatni. Az előjáróság szoros tudomásul hozza a betsülletes lakosoknak, hogy Vasárnapi napon a malmokban való óriés – bár délután is – 5 pengő forint büntetés terhe alatt tiltatik.”

1851. szeptember 28. „A templom és a városháza közelében való kongatás (karikás ostonnal való csattogtatás), vagy ostonnal való pattogtatás 24 órai börtönbüntetés alatt tiltatik.” (A „Városháza” 1851-ben még a mostani tornaterem ligeti lejárója fele eső részén állott).

1851. október „A gabona méréseknél a pozsonyi 72 ittzényi mérő (egy icce=0.80 liter, de volt 0.95 liter is), a törvényes mérték, egy törvényes véka (gabonaméréshez használatos faedény) 36 ittzés. Gyulán Kis Antal főszolgabíró úrnál edényeiket a lakosok meghitelesíttethetik.”

1852. február. „A Csepüs kert közti régi Ország útja (a mai Gyoma - Csárdaszállás – Mezöberény országút) a Csepüskertnél jóval beljebb volt a mostaninál, a Rigó vagy Lippai halom alján húzódtott s az Oláh lapos szélén az Egei halom irányába érte el a mostani vonalvezetést) ha az idő alkalmas lesz e héten szerdán a hely színén árverés útján el adandó lévén, a venni szándékozók akkora ottan legyenek.

Cs. Szabó István

Az Endródi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány nevében:

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik munkájukkal és adományaikkal lehetővé tették, hogy egyházi temetőink immár ötödik éve gondozottak, tiszták. Halottaknapján méltó körülmények között róhatuk le kegyeletünket elhunyt hozzátartozóink sírjánál.

Köszönjük a 3 temetői munkás lelkiismeretes munkáját.

Külön köszönjük:

- Iványi Sándornak, hogy évek óta irányítja a temetői munkákat, javítja, karbantartja a szerszámokat és gondja van a temetői ravatalozókra is.

- Császárné Gyuricza Évának a hivatalok ügyek intézésében és a pályázat megírásában nyújtott segítségét.

- Ambrózi Lászlónak a temetőben végzett gépi munkát és a feleségével rendezett farsangi vacsorákat, amelyek tombolabevétele az alapítvány vagyonát gyarapította.

- Szabó Incénének, hogy a Központi Temetőben a Fájdalmas Mária kápolnát is minden évben szépen kitakarítja és virágokkal díszíti.

- A temetői perselyek őrzőinek fáradozását.

Leghálásabb köszönetünk az adományozókat illeti. Hála Istennek egyre többen érzik kötelességüknek ezt az ügyet támogatni. Egyéni adakozóktól összesen 297 ezer forintot kaptunk ebben az évben.

Köszönet azoknak is, akik 2001. évi adóbevallásukban a jövedelemadójuk 1 százalékát alapítványunk javára ajánlották fel. Az APEH által 2002. október 9-én átutalt összeg 44.282 forint volt, mely a temetői munkabérek kifizetésénél került felhasználásra.

A temetői munkások bére 2002-ben 1.190.000- Ft volt a járulékokkal együtt. Ennek az összegnek 60 százalékát a Munkaügyi Központ biztosította - mivel munkanélkülieket alkalmaztunk. Köszönjük a Gyomaendrödi Kirendeltség ezúton nyújtott segítségét.

A munkabérek (és járulékaik) 40 százalékát, mely 480.000- Ft, az alapítvány fizette.

Ez az összeg a következőképpen tevődik össze. Pályázat útján

- az Országgyűléstől: 170.000- Ft
- a gyomaendrödi Polgármesteri Hivataltól: 40.000- Ft
- a SZJA-ból felajánlott 1%: 44.282- Ft
- adományokból: 225.718- Ft.

A dologi kiadásokat (fűnyírógép, üzemanyag, szállítási és javítási költségek) a plébánia fizette a temetőfenntartási díjakból.

A fenti adatokból is látszik, hogy a jövő évi munkákra az alapítványnak sajnos nagyon kevés pénze maradt. A folytatáshoz továbbra is várjuk nagylelkű adományait és a személyi jövedelemadóból az 1 % felajánlását.

Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Adószámunk: 18380761-1-04

Hely híján nincs módunkban az adakozók teljes névsorát közölni, de mindenkire külön-külön Isten áldását kérjük.

Szabó Zoltánné
kuratórium elnöke

Mária néni meséi

Kedves gyermekek! Közeleg a Szent Karácsony napja. Most félre tesszük a mesét. Olvassátok, tanuljátok meg e szép kis verseket, melyekkel minden biztonnal nagy örömet szereztek szüleiteknek nagyszüleiteknek. Boldog, örömteli, szép karácsonyt kíván Nektek Mária néni.

MEGKÖSZÖNÖM TISZTA SZÍVBŐL

Találkoztam Jézuskával,
Hallottam is a szavát,
Mondandóját szelíd hangon
Hitoktatóm adta át.
Kicsi harang lett a szívem,
Csendült halkán, csöndesen,
S úgy figyeltem moccsanatlan,
Mint madár az őrlesen

Fenyeget-e veszedelem,
Engem és a társakat?
Hallok-e csattogni, zúgni
Árnyat hozó szárnyakat?
De a világ csodaszép lett,
Csillagfénybe öltözött,
S a lelkembe hirtelenül
Aldott béke költözött.

Tudtam már, hogy járhatok, bár
Sokszor árnyas oldalon,
Jézus ott is velem lesz majd,
Mert Ő fény és oltalom.
Ha akarom és kérem rá,
Ő megfogja a kezem,
S bár hosszú és rögös az út,
Egykor célba érkezem.

Figyelem is moccsanatlan
Hitoktatóm halk szavát,
Tudom, érzem, az Úr Jézus
Üzenetét adja át.
Megköszönöm tiszta szívből,
Hogy tanít, és hogy szeret,
Istenhez hazatalálni
A jó úton elvezet.

SENTE KARCSONY ÉJJEL

Mikor megszületett kicsi Jézus nekünk,
S lejöttél a földre, megváltó Istenünk,
Mária öntözte könnyeivel arcod
Mert látta, hogy vívsz majd a gonosszal harcot.
Látta a keresztet, töviskoronádat,
Hét törrel járta át szent szívét a bánat!
Felszáll most a fohász ajkunkról az égig,
Jaj, mert értünk jártad keresztutad végig!
S nem szűnik, nem enyhül gyöttrő szenvedésed.
Korbácsként sújt ma is gyarlóság és vétek,
Nyújtsd ki megbocsátón felénk most a kezéd!
A szeretetet újtján biztosan elvezet
Kereszted oltárán leborulunk sírva,
Megváltottál Urunk, ahogy meg volt írva.
Gyöngyös vércseppjeid a lelkünkre hullnak,
S a szenvedés árkok lassan elsimulnak.
Megváltottál Urunk, és maradj is velünk!
Légy segítő, áldó, győzelmes Istenünk!

Gyertyalobogásos szent karácsony éjjel,
Világíts minden élőnek égig érő fényvel!

EGY KISGYERMEK IMÁDKOZIK

Egyszer egy kisgyermek
Édesanyját kérte, tanítsa meg
Őtet, Istennel beszélni.

Taníttja jó anyja buzgó imádságra,
Istenéhez Mennybe száll fel kisgyermek imája.
Hallja a jó Isten, letekint a földre
Éppen egy főangyal hárfázott előtte.

Így szól a Jóisten:
Hagyd félbe a zenét,
Egy kis gyermek imádkozik,
Hadd hallom azt előbb.

(Elmondta: Uhrin Frigyesné Papp Julianna, aki édesanyjától (1886-ban született), s ő pedig öreganyjától tanulta)

LEVÉL A JÉZUSKÁHOZ

A kicsi Jézuska ma levelet kapott.
Vajon ki írhatta? Mondják az angyalok.
Futnak a levéllel, gyorsan át is adják,
Kicsi Jézus előtt magukat meghajtják.

- Édes kicsi Jézus, - így szólott a levél, -
E kicsi levélben nagy kérésünk elfér.
Drága ajándékot, fényes karácsonyfát
Most ne hozzál nekünk.
Küldjél békességet az egész világra.
Áldásodat áraszd szép magyar hazánkra.

Gyűjtötte Uhrin Frigyesné, a háborús időkben

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Trodalmi oldal

Ajándék

Aranyvirgácsot, vörös ördögöt és ezüstcukorkát veszek egy ötéves kislánynak. A cukrászdában, ahol ezen az ünnepen szorongok, velem együtt egész tömeg várakozik. Miniszteri tanácsos és kis pesztonka, grófné és vargaines egymás mellett. Mindegyik vásárolni akar, s adni, adni.

Nézegetem őket. Feltűnik, hogy milyen áhítatosak, boldogok valamennyien. Mintha az a szándék, hogy visznek valamit valakinek, máris kielégítette volna őket. Nem türelmetlenkednek, nem tolakszanak. Szemükben előre az ünnep lángja tündöklök föl, az visszfénye. Belefeledkeznek az ácsorgásba. Senki se siet. Ott állnak a pogány-keresztény emlékek között, s szemlélik az évezredek során elcsenevészsedett és megszelídült jelképeket, a kegyesen bearanyozott vesszőnyalábokat, a pokolvörös hátyapapírba csomagolt édességeket, melyek még a germán hitregékből maradtak itt, s földi létünk legnagyobb kérdéseire emlékeztetnek bennünket, a bűnre és bűnhődésre, az erényre és jutalomra. Tűnődve válogatnak közülük. Gondolatban szeretnék elvinni az egész cukrászdát kedveseiknek. Ez a megindult és csöndes embercsoport egy másik embercsoportot idéz eszembe, az estélyi ruhás hölgyeket és frakkos urakat, akik előkelő kerti ünnepélyek tortákkal, pástétomokkal rakott asztalait rohamozzák meg, hogy mennél előbb érkezenek oda, mert ezek nem adni akarnak, hanem kapni, kapni.

Vajon melyik is a nagyobb boldogság? Az őseibert úgy képzeljük el, hogy ragadozó volt, s csak a birtoklásban találta meg barbár örömét. De ez nyilván tévedés. Ma is ismerjük a

vad népeket, melyek hajlam, műveltség, lelkiakat tekintetében egy szinten mozognak a hajdani őseimmel. Ezek pedig nem ilyenek. A kutatók, akik náluk jártak, azt vallják, hogy egyik legnagyobb – mindennapos – szenvedélyük az ajándékozás. Így például a pápuák csak azért termesztik burgonyájukat, hogy odaadják másoknak. Gyűjtenek is kagylót, gyöngyöt, de hatalmukat nem a birtoklásban érzik, hanem az adakozásban. Amint Roheim Géza elmésen és talpraesetten mondja: „Apró ajándékokkal ingerlik egymást”. Tulajdonuk voltaképp mozgó holmi. Amijük van, azt állandóan cserélik. Kis ajándékot adnak, s titokban nagyobbakat remélnek helyette: szeretetet.

Bizonyára mi is az őseimbek ivadéka vagyunk. Szeretünk kapni, de adni talán még inkább. Csak nagyon kevesen vannak, akik vérmérsékletük szerint teljesen beérik a kapás örömmel. A kapás valaminek az ígérete és kezdete. Van-e olyan kincs és gazdagság, mely ne volna a maga valóságában siralmas szegénység ahhoz képest, amit csak remélünk!

Álmodozásomból a cukrász rezzent föl, aki az iránt érdeklődik, mit vásárolok. Megveszem az aranyvirgácsot, a vörös ördögöt és az ezüstcukorkát. De még mindig sokáig időzöm a cukrászdában. A többiek is, akik már csomagjukat ott szorongatják hónuk alatt. Élvezik a pillanatot. Ez az igazi ünnep. Amikor kimegyünk az utcára, szinte sajnáljuk azokat, akik csak kapni fognak.

Kosztolányi Dezső

BÉKE

Valami furcsa összehangolódás,
Valami ritka rend –
Széthúzó erők erős egyensúlya,
Mély belső bizonyosság idebent –
Bizonyosság arról, hogy élni jó,
Szenvedni elkerülhetetlen,
Szeretni tisztán: megistenülés,
Meghalni szép –
S a Kifejezést meglelni mindezekhez,
Megtalálni a felséges Igét:
Az igét mindezekhez:
A Béke ez.
Orkán ordíthat aztán odakünt,
Robbanhat ezer bomba: kárbament,
De kárt nem okozott.
Bent:
Csend.
A Béke itt kezdődik.
Bent:
Csend.
Isten hozott.

Reményik Sándor
Kolozsvár, 1941. május 16.

Őszinte szeretettel...

Néhány lappal előrébb szomorú és megdöbbentő hírt adtunk, meggyalázták a szarvasvégi temetőt. A kidöntött keresztől néhány méterre van egy síremlék, Libór atya keresztje.

Szinte felüditően hat, és az ott járóknak erőt ad a látvány: valaki egy egyszerű „csomagot” helyezett el rajta. Egy nejlontasakban művirág, és egy kis írás. És ez a lényeg.

„Őszinte szeretettel gondolok Libór Atyára, 1930-as évek tanítására. A jó Isten áldja meg érte. Egy hűséges tanítványa.”

Hál' Istennek, vannak még emberek, akik tudnak tisztelni, megbecsülni és szeretni is.

A Szentírás egy mondata jut eszembe: „Ahol azonban elhaltasodott a bűn, túláradt a kegyelem, hogy amint a halálban uralkodott a bűn, úgy uralkodjék az örök életre szóló megigazulás által a kegyelem is, Urunk, Jézus Krisztus által. Róm 5,20b-21

Iványi László

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszereket.

Corvo bianco
Cipőipari Bt.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671

Gyomaendrőd Fő u 14.

Ízes ízek

december

Tántorgó kakas

Az üvegesre fonnyasztott hagymán egy kakas részzeit megpirítjuk. Nagy tűzálló tálra tesszük a húsokat. Fél liter barna sört és fél dl konyakot elkeverünk egy evőkanál mustárral, csipet őrölt gyömbérrel, borssal, sóval, három gerezd zúzott fokhagymával, majd ezzel az öntettel leöntjük a húst. Befedve előmelegített sütőben közepes lángon két óra hosszat pároljuk. Amikor a hús megpuhult 1 dl tejföllel behabarjuk. Zsemlegombóccal vagy burgonyagombóccal tálaljuk.

Seidl Ambrus

SPORT

X. 20-án Jászberény – Endrőd 1:0

Nehéz mérkőzésen remekül helytállt a védelem.

X. 26-án Endrőd – Kisújszállás 1:1

Meglepo az eredmény. Védelem volt a jó eredmény kovácsa.

XI. 4-én Fegyvernek – Endrőd 5:1

Szégyenletes kudarc volt a találkozó!

XI. 11-én Jamina – Endrőd 2:1.

Elkeseredett harc folyt. A hazai pálya előnye döntött.

XI. 18-án Endrőd – Békés 3:1.

Rengeteg kihagyott lehetőség jellemezte a mérkőzést.

Akár két számjegyű is lehetett volna a győzelem.

Tabella állása: 14. Gyomaendrődi VSE 15 3 3 9 24:36 12.

Megyei I. Oszt.

X. 28-án Szabadkígyós – Gyoma FC 0:0

XI. 4-én Gyoma FC – Battonya 1:0

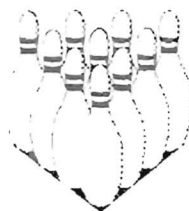
XI. 11-én Gyoma – Vésztő 2:0

XI. 17-én Tótkomlós – Gyoma 0:0

Tabella állása: 2- Gyoma FC 15 9 4 2 33:9 31.

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

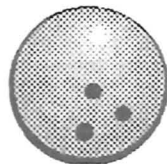
Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

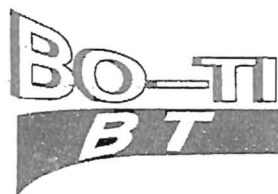
Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.) mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.

Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: <boti.bt@bekesnet.hu>, <boti.bt@mailbox.hu>

Gyomaendrőd, Fő út 45.

Tel/Fax: 66/386-578

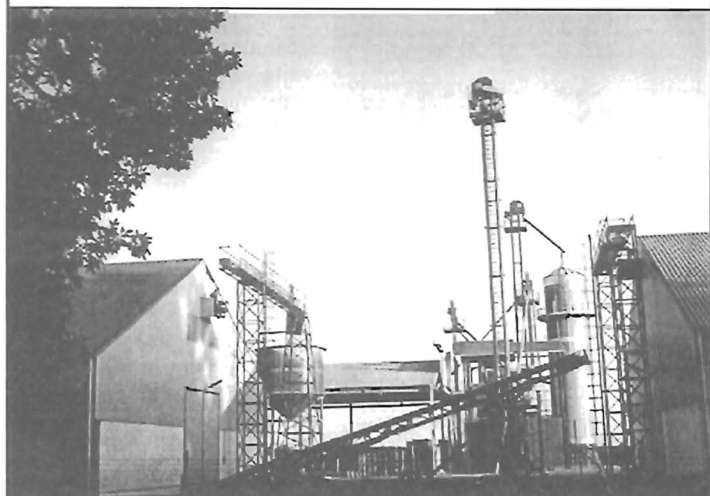
Mobil: 30/9-950-197

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

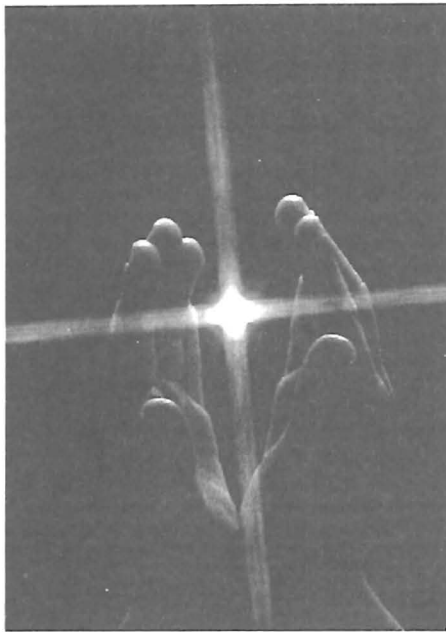
☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg,
akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÍRÓ ISTVÁNNÉ JÓNÁS ILONA, aki a
Kálvin utca 85-ben lakott november 4-én 89

éves korában elköltözött az élők sorából. Gyászolja családja.

CZIKKÉLY JÓZSEF volt gyomaendrői lakos, november 22-én 53 éves korában, hosszú betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: édesanyja, és családja

FAZEKAS SÁNDORNÉ NAGY MAGDOLNA, gyomaendrői lakos, október 25-én 78 éves korában befejezte földi pályáját. Gyászolják az ismerősök.

FORGÁCS MÁTÉNÉ UHRIN MARGIT, aki Hunyán a József Attila u. 19. sz. alatt élt, október 22-én 81 éves korában elköltözött az élők sorából. Gyászolják: lányai, vejei, unokái, testvérei és a rokonság.

FÜLÖP MIKLÓS, aki a Dózsa György u. 20. sz. alatt lakott, november 8-án 82 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

GOMBKÖTŐ BALINTNÉ CSAPÓ MARGIT, aki a Vásártéri lakótelepen élt október 21-én 67 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolja a családja.

GODA KATALIN, aki Hunyán a Kinizsi u. 17. sz. alatt élt, november 2-án 45 éves korában hosszú türelemmel viselt szenvedés után visszaadta lelkét Teremtő Istenének. Gyászolják: édesanyja, testvérei, azok családja és a rokonság.

HÖRVÁTH JÓZSEF, aki a József Attila u. 26. sz. alatt élt, október 21-én 74 éves korában rövid betegség után elköltözött az élők sorából. Gyászolják: felesége, leánya és annak családja, a rokonok és az ismerősök.

KUPECZ SÁNDORNÉ UHRIN ETELKA (Etkő), aki régen az Endrődön a Fő úton lakott, 74 éves korában visszaadta lelkét Teremtő Urának. Temetése október 25-én volt Kondoroson,

ahol férje mellé helyezték örök nyugalomra. Gyászolja családja, a rokonok és az ismerősök.

PÓLUS LAJOS, gyomaendrői lakos, november 9-én 82 éves korában, hosszú betegség után elköltözött az élők sorából. Gyászolja családja.

RUDNER IGNÁC NÉ BÁCSI ERZSÉBET. Aki a Bocskai u 51. sz. alatt élt, november 11-én 56 éves korában elhunyt. Gyászolja családja.

VÉGER ISTVÁN IGNÁC, aki a Vasvári Pál u. 3. sz. alatt élt, 57 éves korában november 5-én váratlanul elhunyt. Gyászolja családja.

Özv. **VÉHA GYÖRGYNÉ DINYA ETELKA**, aki a Rózsakert Idősek Otthonában élt október 21-én 80 éves korában az Örökkévalóság honába költözött.

Dr. **PIKÓ BÉLA** orvos, Gyomaendrőd díszpolgára, életének 84. évében, november 23-án visszaadta lelkét teremtőjének. Temetése november 28-án volt, a gyomai református templomból. Gyászolja családja, és Gyomaendrőd lakossága. Aldott legyen emléke!

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Ten: Tel/Fax: 66-280-104
Mobil: 06-30-9634-085

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.

Telefon: (66) 284-301

Sarokház Csemege

Ct.: Tímár Vince

Csoport Partner
Üzletlánc tagja

Kedves vásárlóink! Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

- házi jellegű húskészítmények, endrői ízesítésű termékek (húsdarálás, húsfüstölés, kolbásztöltés), folyamatos tökehúsellátás
- kívánságra torta rendeléssel, cukrászsüteményekkel segítünk családi rendezvények létrehozásában

Blaha u.27. Tel.:386-691. Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18-ig,
szombaton 6-tól 12 óráig, vasárnap 7-től 11 óráig.

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!
Boltunk ajánlata:

- ⇒ Csempék
- ⇒ padlólapok
- ⇒ csaptelepek
- ⇒ külső, belső burkoló kövek
- ⇒ természetes kövek

Várom kedves vevőimet:
Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.
Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Kert- barátok- nak

Örökzöld növényeink: a fenyőfélék I.

„Az emberek műveltségüket vagy annak hiányát úgy mutatják ki a legjobban, ahogyan a szép parkban vagy kertben viselkednek”

(Angol közmondás)

Földünk legnagyobb növényei a fák, melyek 390 millió éve élnek, léteznek. Azt hiszem, valamennyien olyan helyen szeretünk lakni, tartózkodni, ahol sok fa van, ahol biztosítva van a nyár tűző sugaraitól az árnyék. A fák felfogják a falu, a város porát, csökkentik az utca zaját, mérséklék a szelet. A fákon élő madarak vidám csicseregése életet visz környezetünkbe, lombkoronája friss oxigént termel, ezzel biztosítva számunkra az élet egyik feltételét. Mindezek mellett hirdetik tavasszal az élet újrateremtését, ősszel figyelmeztetnek az elmúlásra.

A mai fák kifejlődése előtt alacsonyabb rendű növények (algák, mohák, zsurlók) éltek, melyekből spórákkal szaporodva fejlődtek ki a magas termetű zsurlófák, páfrányfák. A későbbiek során a földtörténeti ókor végére és a középkor elejére hosszú évmilliók alatt jöttek létre a nyitvatermő fák a fenyő és ciprus félék és természetesen a lombos fák.

Szemet gyönyörködtető a sok, szép fenyőfa, mely magasba tör és hirdeti az energia megmaradásának törvényét (víz, napfény, széndioxid) amikor a kis magból egy hatalmas élő fa fejlődik. Úgy az állatok, mint az emberek számára fontosak a fák leveleiben lejátszó kémiai folyamatok, melynek során életfontosságú oxigén szabadul fel, ami földünk legfontosabb biológiai tevékenysége.

A tűlevelű fák nem egyszerre, hanem fokozatosan hullatják leveliket. Általában a tűlevelek élettartama tíz év. Kívülről bőrszövet borítja, melynek feladata a túl sok nedvesség párolgásának megakadályozása. Egyes fenyőféléknél még viaszréteget is találunk.

A **vörösfenyő** a fenyők közül egyedül az, amelyik ősszel egyszerre hullatja le tűleveleit. Tavasszal a kihajtásnál világos zöldek, majd aranyárgára színeződnek. Hosszúságuk 2-3 cm. Nagyvárosokban a fejlődésük igen lassú, mert nem képesek elviselni a füstgázokat. Kerek kicsi tobozai szorosan ülnek egymás mellett az ágakon.

A **lucfenyő** Európában őshonos fa, mely 30-40 m magasságot is elér, kúpalakú formája van. Levellei 1-2, 5 cm hosszúak. A hajtáscsücsökök állnak a porzós virágzatok. A fiatal tobozok zöld színűek, majd kármínzínűvé válnak, kezdetben felfelé állnak, majd lefelé csüngenek. Jobbára a korona tetején fejlődnek ki. Gyökérzete a többi fenyőféléhez hasonlóan a talajfelszín közelében helyezkedik el. Ez abból ered, hogy a hegyes vidékeken a kőzet felett aránylag kicsi a termőréteg. Ezért sokszor látni a hegyes

vidékeken egészséges kidölt fenyőfákat, melyeket a szél döntött ki, megfellelő kapaszkodó hiányában. Ennek a fenyőnek is több fajtája van; ezüst, szürös luc, szeb luc stb. A szeretet, a megbékélés ünnepén Németországban a 18. században kezdték a kisméretű lucfenyőket karácsonykor földiszíteni. Ez a szép szokás nálunk is elterjedt. Az év legszebb, legbensőségesebb, legcsaládiasabb ünnep ma már szinte elképzelhetetlen a feldíszített „karácsonyfa” (esetleg egy-egy fenyőág) nélkül, vallási hovatartozástól függetlenül. Ilyenkor, ha tehetik, kölcsönösen megajándékozzák egymást a családtagok. Am ilyenkor a szegényekről, egyedül álló öregekről, a hajléktalanokról sem feledkezhetünk el!

A **közönséges erdei fenyő** magassága elérheti a 30 métert is. Idősebb fáknál az alsó ágak letöredeznek. A lucfenyő mellett ez a fenyő és a fekete fenyő a legelterjedtebb Alföldünkön. Kis korában kérge szürke, majd fokozatosan barnás és róvakörös színű lesz. Levelei rövid a hajtásokon helyezkednek el, és egy-több két tűlevelű fejlődik ki. Ezért a két-tűs fenyőfélékhez tartozik, levellei 3-7 cm hosszúak. Toboza 5-7 cm hosszú, kezdetben zöld, majd barna és végül nem egészen feketére színeződik. Szárazság tűrő, vályog, meszes, homokos talajon egyaránt megél.

A **fekete fenyő**, kezdetben kúpalakú, majd oszlopos formájúvá alakul. Szintén az alsó ágak elszáradnak, mint az erdei fenyőnél, felkopaszodik.

Törzse kezdetben sima, majd pikkelyessé válik és szürkésfekete színű lesz. Innen van elnevezése is. Ez is kéttűs, mint az erdei. Tűlevelei 10-14 cm hosszúak. Porzós virágai sötét sárga színűek, a toboz termős virágai 7-8 cm hosszúak. Az erdei fenyő tobozával együtt a második évben érik be. Az utóbbi években mindkét fenyőt karácsonyfa néven is használják. (Nem tartom túl szerencsésnek, mert a hosszú levelei miatt díszíthetetlen.) Nem egyenletes a levelek elhelyezkedése (pamacs). Hazánkban fontos szerepet tölt be a homok, valamint a kopasz mészkőhegyoldalak fásításánál. Európában több fajtája ismeretes.

A **közönséges jegenyefenyő** elérheti a 40-50 méter magasságot is. Kúpalakú koronája van. Már fiatal korban repedezett kérgén gyantacsomók jelennek meg. Egy tűs levelek 3 cm hosszúak. A hajtás végén a levelek csavar alakúan ülnek. Sok esetben lucfenyőként árulják karácsony előtt (nem tesznek különbséget a két fenyő között), ugyanis luc és bükkös erdőben található. Toboza széthullik, csak a toboztengely csüng a fán. Nálunk hegyes vidékeken sok található belőle. Ismertető jele a fonákján (hátdoldán) lévő két fehér csik.

Kedves Olvasóim! Kívánom, hogy mindnyájuk asztalán szép fenyő díszítse szobáikat Karácsony Szent estéjén. Kívánok Önöknek szép, boldog ünnepeket.

Hunya Alajos

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

téli áru kínálatom:

- Virághagymák, rózsatövek
 - Virág tápok, virágföldek
 - Műtrágyák, lemosó vegyszerek
 - Fóliák, takaró ponyvák
 - Esőköpenyek, gumicsizmák, kesztyűk
 - Szegek, csavarok, kéziszerszámok
 - Elektromos barkácsgépek
 - Alumínium és falétrák
 - Üstök, üstházak, háztartási eszközök
 - Üstházelegítők, disznópörkölők
 - Hűsáralók, kolbásztöltők
 - Karácsonyi díszgyertyák, dísztrágyák
 - Ajándék tárgyak, fenyőfa talpak
- Minden kedves vásárlómnak boldog Karácsonyi ünnepeket, szerencsés és boldog Új Évet kívánok.

FARKAS MÁTÉ

Október 19-től november 21-ig Gyoma
belterületén 22,6 mm csapadék hullott.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-20) 398-6781 E-mail: civil2218@mail.datanet.hu * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi László, Iványi Mária, Márton Gábor, Polányi Éva, Szonda István, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu